

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2020

Iva Petrusová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

Role genderu v amerických prezidentských primárkách 2020

Bakalářská práce

Autor: Iva Petrusová

Studijní program: B6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: doc. Mgr. Karel Kouba, Ph.D., M.A.

Hradec Králové, 2020

Zadání bakalářské práce

Autor: Iva Petrusová

Studium: F17BP0094

Studijní program: B6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Název bakalářské práce: **Role genderu v amerických prezidentských primárách 2020**

Název bakalářské práce The role of gender in the US presidential primaries 2020
Aj:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se bude věnovat tématu genderu v amerických prezidentských primárních volbách v roce 2020. V historii Spojených států amerických bylo již několik žen, které kandidovaly v rámci prezidentských primárek, avšak právě rok 2020 je počtem kandidátek rekordní. Žádná z nich však neuspěla natolik, aby se stala protikandidátkou současného prezidenta Trumpa a mohla reálně bojovat o prezidentský post. Autorka bude ve své bakalářské práci zjišťovat, jakou roli sehrál v těchto primárních volbách právě gender, a to prostřednictvím kampaně jednotlivých kandidátů. V rámci kampaně se autorka primárně zaměří na oblasti vzdělávání a zdravotnictví, což jsou ve volbách velmi stěžejní témata a jsou považována za jedny z nejdůležitějších. Kandidáti mají na tyto oblasti pochopitelně rozdílné názory a ne vždy se shodují v tom, jaké změny a reformy by měly být případně provedeny. Autorka provede analýzu programu jednotlivých kandidátů s důrazem právě na tyto dvě oblasti vzdělávání a zdravotnictví, které následně vyhodnotí. Zjištěné výsledky budou mezi sebou porovnány a autorka tak bude schopna říci, jakou roli sehrál gender v konkrétních otázkách dvou zmíněných oblastí a v jakých případech a názorech jsou si jednotliví kandidáti podobní či naopak rozdílní. Autorka se bude primárně věnovat tomu, zda jsou ženské kandidátky obecně liberálnější ve dvou zmíněných vybraných oblastech oproti jejich mužským protikandidátům.

V práci bude zahrnuta také problematika zastoupení žen v politice s důrazem právě na Spojené státy Americké. Tato část práce bude také obsahovat informace o zastoupení jednotlivých ženských kandidátek ve světě a především pak v USA. V bakalářské práci bude dále vysvětlen princip primárních voleb, zasazený do poměrně složitého procesu amerických prezidentských voleb.

Cíl: Primárním cílem práce je, kromě přiblížení kampaně demokratických kandidátů, porovnat jejich programy a názory v rámci oblastí vzdělávání i zdravotnictví a dále zjistit, jakou roli zde sehrává právě gender. Na základě provedené analýzy těchto vybraných oblastí bude autorka schopna v závěru práce potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu a navrhnout možný postup dalšího výzkumu.

- Bos, Angela a Schneider, Monica, eds. 2017. *The Political Psychology of Women in U.S. Politics*. New York: Routledge.
- Carroll, Susan J., ed. 2003. *Women and American Politics: New Questions, New Directions*. Oxford University Press.
- Ditonto, Tessa. M., Hamilton, Alison. J., a Redlawsk, David P. 2013. „Gender Stereotypes, Information Search, and Voting Behavior in Political Campaigns.“ *Political Behavior* 36, č.2, 335–358.
- Dolan, Kathleen A. 2014. *When Does Gender Matter? Women Candidates and Gender Stereotypes in American Elections*. New York: Oxford University Press.
- Dvořáková, Vladimíra. 2002. *Spojené státy americké; Společnost a politika*. Praha: Libri.
- Han, Cox Lori a Heldman, Caroline, eds. 2020. *Madam President? Gender and Politics on the Road to the White House*. Lynne Rienner Publishers.
- Hansen, Susan. B. a Otero, Laura Wills. 2006. „A Woman for U.S. President? Gender and Leadership Traits Before and After 9/11.“ *Journal of Women, Politics & Policy* 28, č.1, 35–60.
- Kamarack, Elaine C. 2018. *Primary Politics: Everything You Need to Know About How America Nominates Its Presidential Candidates*. 3. vydání. b.m. Brookings Institution Press
- Lambrew, Jeanne M. 2018. „Getting Ready for Health Reform 2020: What Past Presidential Campaigns Can Teach Us“ *The Century Foundation*.
- Piscopo, Jennifer M. a Kenny, Meryl. 2020. „Rethinking the ambition gap: gender and candidate emergence in comparative perspective.“ *European Journal of Politics and Gender* 3, č. 1, 3–10.
- Wolak, Jennifer. 2019. „Descriptive Representation and the Political Engagement of Women.“ *Politics & Gender* 16, č. 2, 1–24.

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. Mgr. Karel Kouba, Ph.D., M.A.

Datum zadání závěrečné práce: 24.5.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením doc. Mgr. Karla Kouby, Ph.D., M.A. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Nymburce dne 10. 12. 2020

Podpis:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Paul', written over a light blue rectangular background.

Poděkování

Tímto bych velice ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, doc. Mgr. Karlovi Koubovi, Ph.D., M.A. za odborné vedení práce, a především za obrovskou trpělivost, všestrannou pomoc, množství cenných rad a ochotu při konzultacích poskytnutých ke zpracování této práce.

Anotace

PETRUSOVÁ, IVA. *Role genderu v amerických prezidentských primárkách 2020*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2020, 61 str. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se věnuje tématu genderu v amerických prezidentských primárních volbách v roce 2020. V historii Spojených států amerických bylo několik žen, které kandidovaly v rámci prezidentských primárek, avšak právě rok 2020 je počtem kandidátek rekordní. Žádná z žen však neuspěla natolik, aby ve volbách fakticky stanula jako demokratická kandidátka proti prezidentu Trumpovi. Autorka ve své práci zjišťuje, jakou roli sehrál v těchto primárních volbách právě gender, a to prostřednictvím kampaně jednotlivých kandidátů. V rámci těchto kampaní se autorka primárně zaměřuje na oblasti vzdělávání a zdravotnictví, což jsou témata považovaná za výběr těch z nejdůležitějších v prezidentských volbách obecně. Součástí práce je analýza programu jednotlivých kandidátů s důrazem právě na tyto dvě oblasti a následné vyhodnocení výsledků. Autorka se primárně věnuje tomu, zda jsou ženské kandidátky obecně liberálnější ve zmíněných vybraných oblastech oproti jejich mužským protikandidátům. V práci je také zahrnuta problematika zastoupení žen v politice s důrazem právě na USA a je zde dále vysvětlen princip primárních voleb, zasazený do poměrně složitého procesu amerických prezidentských voleb. Cílem práce je kromě přiblížení kampaně demokratických kandidátů porovnat jejich programy a názory v rámci vybraných oblastí a zjistit, jakou roli zde sehrává právě gender.

Klíčová slova

gender, primárky, Spojené státy americké, vzdělávání, zdravotnictví

Annotation

PETRUSOVÁ, IVA. *Role genderu v amerických prezidentských primárkách 2020*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2020, 61 pp. Bachelor thesis.

The thesis focuses on the topic of gender in the US presidential primaries in 2020. In the history of the United States, there were several women who ran in the presidential primary but 2020 has a record number of female candidates running for the office. However, none of the women succeeded enough to stand in the election as a Democratic candidate against President Trump. The author of the thesis finds out what role gender played in these primary elections, through the campaign of individual candidates. Within the campaigns, the author primarily focuses on the areas of education and healthcare, which are considered to be one of the most important in the presidential elections. One of the parts of the thesis is an analysis of the program of the candidates with emphasis on these two areas and subsequent evaluation of the results. The author primarily focuses on whether female candidates are generally more liberal in the above-mentioned selected areas than their male opponents. The work also includes the issue of women's representation in politics with an emphasis on the United States and further explains the principle of primary elections, embedded in a relatively complex process of US presidential elections. The aim of the work is, in addition to approaching the campaign of democratic candidates, to compare their programs and opinions in selected areas and to find out what role gender plays here.

Key words

gender, primaries, United States of America, education, healthcare

Obsah

Seznam zkratek.....	11
Úvod.....	11
1. Primární volby v USA.....	19
1.1. Obecná charakteristika primárních voleb.....	19
1.2. Primární volby 2020.....	21
2. Vzdělávání a zdravotnictví jako hlavní témata prezidentských voleb.....	23
2.1. Vzdělávání.....	23
2.2. Zdravotnictví.....	24
3. Analýza programu jednotlivých kandidátů s důrazem na oblast vzdělávání a zdravotnictví.....	26
3.1. Andrew Yang.....	26
3.2. Michael Bennet.....	27
3.3. Deval Patrick.....	29
3.4. Tom Steyer.....	30
3.5. Pette Buttigieg.....	31
3.6. Amy Klobuchar.....	32
3.7. Michael Bloomberg.....	33
3.8. Elizabeth Warren.....	35
3.9. Tulsi Gabbard.....	36
3.10. Bernie Sanders.....	37
3.11. Joe Biden.....	39
4. Vyhodnocení analýzy kampaně kandidátů.....	41
4.1. Způsob vyhodnocení.....	41
4.2. Vyhodnocení oblasti vzdělávání.....	43
4.3. Vyhodnocení oblasti zdravotnictví.....	45

4.4. Celkové vyhodnocení analýzy.....	47
Závěr.....	49
Seznam literatury a použitých pramenů	52
Seznam tabulek a grafů.....	61

Seznam zkratk

ACA Zákon o dostupné péči

LGBT Osoby s menšinovým sexuálním zaměřením (LGB) a osoby s menšinovou sexuální či genderovou identitou (T)

MK Mužští kandidáti

USA Spojené státy Americké

ŽK Ženské kandidátky

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá rolí genderu v amerických prezidentských primárkách v roce 2020. Role genderu je v politice obecně často skloňovaným tématem, takže ani ta americká nepatří mezi výjimky a zastoupení žen v tamní politice je v současné době aktuální téma. Odborná literatura se hojně věnuje vlivu genderu na politiku, ať už z pohledu vlivu voličů, či přímo z pohledu působících politiků a političek. Pokud se zaměříme právě na elektorát, dle několika studií (Brooks 2013; Dolan 2014; Fox 2000; Huddy a Capelos 2002; převzato z: Wolak 2019: 2) gender v současnosti již nesehrává hlavní roli při rozhodování voličů v tom, jakého kandidáta podpořit, přesto ve společnosti stále přetrvává řada stereotypních názorů, které následně mohou ovlivnit rozhodování voličů (Wolak 2019: 2).

V podstatě odjakživa byly patrné sociální i kulturní rozdíly mezi muži a ženami. Původní dělba práce, která již v pravěku mezi oběma pohlavími fungovala, se do současné moderní společnosti promítla jako jistá nerovnost. Postavení muže a ženy se pochopitelně výrazně měnilo v průběhu let a promítlo se i do politické sféry a veřejného života, takže se v současné době setkáváme s ženami coby političkami více, než tomu bylo v předchozích letech. Zároveň se však stále jedná o menší procento zastoupení žen oproti mužům a v případě některých států je toto procento menší několikanásobně. V řadě zemí byly v souvislosti s možným navýšením počtu žen v politice přijaty kvóty, které udávají procentuální zastoupení ženského pohlaví, ale v USA se tyto kvóty příliš neujaly a napříč politickým spektrem mají velmi malou podporu (Hansen a Otero 2006: 37).

Co se tedy týká konkrétně USA, zhruba v sedmdesátých letech 20. století si začala část amerických politologů (např. Kirkpatrick 1974, Tolchin 1976, Diamond 1977, Githens a Prestage 1977; převzato z: Carroll 2003: 1) klást otázku, proč jsou ženy v americké politice tak nedostatečně zastoupeny. Jejich zapojení do politického života v průběhu let rostlo, nikoliv však ve vysokých politických funkcích (Carroll 2003: 2). Pokud se na tuto problematiku podíváme globálně z historického hlediska, údaj z roku 2004 ukazuje, že od roku 1932 do roku 2004 bylo prezidentkami nebo premiérkami zvoleno pouze 78 žen po celém světě (Lewis 2004; převzato z: Hansen a Otero 2006: 36). Aktuálnější čísla z roku 2017 uvádějí, že pouze 15 hlav států ze 193 členských států OSN (zhruba 8 %) byly ženy

(Geiger a Kent 2017). V letošním roce 2020 počet ženských hlav států odpovídá číslu 21, jak uvádí Rada pro mezinárodní vztahy (Gregory 2020). Zde tedy můžeme pozorovat mírné zlepšení zastoupení žen na vrcholných pozicích daných států oproti roku 2017.

Dle údajů z Global Gender Gap report 2020, které zveřejnilo Světové ekonomické fórum, se Spojené státy v otázce genderových rozdílů umístily na 53. místě z celkového počtu 153 hodnocených států (World Economic Forum: 353). V porovnání s rokem 2006 to znamená propad o třicet míst, jelikož v roce 2006 USA obsadily v tomto hodnocení 23. příčku. Pokud se zaměříme přímo na reprezentaci žen v politice, v této kategorii jsou Spojené státy na 86. příčce ze 153. Konkrétnější údaje se zabývají celkem třemi dalšími kategoriemi – zastoupením žen v parlamentu, zastoupením žen na ministerských pozicích a třetí kategorií je žena jakožto hlava státu. První údaj uvádí zastoupení 23,6 % žen v americkém Kongresu, zatímco ministerské pozice zastává 21,7 % žen. Poslední kategorii představuje procento let pod vedením ženské hlavy státu, které je v případě USA z důvodu dosavadní absence ženy v prezidentském úřadu nulové (World Economic Forum 2020: 141, 353).

S ohledem na uvedená fakta si proto můžeme klást otázku, zda to, že ženské kandidátky zatím nedokázaly uspět v boji o prezidentský úřad, může být dáváno za vinu jejich pohlaví. Na jaře roku 2016, tedy před tehdejšími prezidentskými volbami, uvedlo 42 % Američanů, že Spojené státy se staly příliš „měkkými a ženskými“, a to se tehdy o možnosti zvolení ženské prezidentky pouze spekuovalo (Beinart 2016). Aktuálnější výzkum z roku 2019 uvádí, že 74 % demokratů a nezávislých uvedlo, že by si dokázali představit ženu coby prezidentku, avšak pouze 33 % z nich věří, že jejich političtí protivníci by ji respektovali a akceptovali stejně, jako tomu je v případě muže zvoleného do funkce prezidenta. Kvůli poměrně častým medializovaným pochybám možného zvolení ženské prezidentky se tak tyto obavy mohou zdát legitimnějšími (Dittmar 2020).

Pochopitelně nelze tvrdit, že za neúspěchem žen v prezidentských volbách může jejich pohlaví, avšak právě ono pohlaví, lépe řečeno gender, může sehrát svou roli. Gender jako takový je definován mnoha způsoby a často se liší, jelikož definice autorů se různí. Psychologové a odborníci zabývající se chováním lidí však většinou vysvětlují gender jako konkrétní chování daného pohlaví související s jejich sociálními a psychologickými

charakteristikami. Gender tedy nejčastěji představuje jakýsi vzorec chování, avšak jeho užití může v určitém slova smyslu představovat v podstatě všechny rozdíly mezi mužem a ženou až na ty biologické. V případě biologických rozdílů nejčastěji používáme pojem pohlaví (Pryzgoda a Chlisler 2000: 554).

Autoři se v této problematice genderu v politice příliš neshodují. Zatímco část tvrdí, že pohlaví rozhodně není v politice překážkou a ženám může naopak poskytovat spíše výhodu (např. Cook 1994, Lawless 2004, Dolan 2004; převzato z: Ditonto et al. 2013: 336), druhá polovina zastává názor, že ženské političky jsou vnímány jinak z důvodu genderových stereotypů a může to pro ně znamenat nevýhodu (např. Carroll a Dittmar 2014; převzato z: Ditonto et al. 2013: 336). Existují studie a důkazy o tom, že ženy jsou opravdu hodnoceny odlišně na rozdíl od jejich mužských protějšků, a to z důvodu genderových stereotypů (Kahn 1996, Dolan 2004; převzato z: Ditonto et al. 2013: 336). Autorka Dolan (2014) dále uvádí, že však není příliš jasné, zda je rozhodování voličů na základě stereotypů pro ženské političky spíše pozitivní, nebo negativní (Dolan 2014: 30). Důvod neúspěchu žen může být spatřován také v míře politických ambicí, která je u ženských kandidátek dle autorek Piscopo a Kenny (2020) častokrát nižší než u mužských kandidátů (Piscopo a Kenny 2020: 4).

Za posledních 130 let bylo v USA celkem 12 žen, které mohly být reálně zvolené do úřadu první ženské prezidentky. Většina analýz a odborné literatury se však primárně zaměřují na poslední vážnou kandidátku – Hillary Clinton. Dodnes se politologové a další odborníci neshodují, co přesně stálo za jejím neúspěchem, avšak gender je považován za jednu z možných příčin. Výsledek těchto voleb ovlivnil následný vývoj událostí v USA a odstartoval sérii nejrůznějších protestů. Příkladem může být Women's March v roce 2017, který se konal den po inauguraci prezidenta Trumpa a jednalo se tak o největší jednodenní protest v historii USA, kterého se účastnilo přes 4,6 milionů lidí v rámci celých Spojených států. Women's March měl reagovat na některé Trumpovi výroky o ženách, a především podpořit genderovou rovnost a dodržování lidských práv (Hartocollins a Alcindor 2017). Další sérií akcí, které jsou spojovány s těmito prezidentskými volbami, byl tzv. #MeToo Movement. Kampaň #MeToo byla zaměřena na zvyšování povědomí o sexuálním obtěžování a velice rychle se rozšířila prostřednictvím sociální sítě Twitter (Rogers 2017).

Politoložka Jennifer Wolak (2019) uvádí, že řada dat z 80. a 90. let potvrzuje větší angažovanost voličů v politice ve chvíli, kdy ženy kandidují do volených funkcí a zasahují do politického života. Dle nedávného výzkumu této autorky však přítomnost žen coby kandidátek či žen zastávajících politické funkce nezpůsobuje příliš velké zapojení dalších žen do politiky (Wolak 2019: 3). Někteří ovšem tvrdí opak, jako např. autorky Han a Heldman (2020), které uvádí na příkladu prezidentských voleb v roce 2016 následnou vyšší míru zapojení žen do politiky a otevření tématu problematiky genderu v americké politice. V roce 2018 byly zaznamenány rekordní počty žen, které kandidovaly a získaly politické funkce na národní i státní úrovni americké politiky. V roce 2018 totiž proběhly v USA mid-term volby, které výrazně přispěly k navýšení počtu žen v Kongresu. Na počátku roku 2019 získalo křesla v Kongresu doposud nejvíce žen v historii, konkrétně 25 v Senátu a 102 ve Sněmovně reprezentantů (Han a Heldman 2020: 1). Zmínit můžeme např. Alexandru Ocasio-Cortez, dosud nejmladší zvolenou ženu, nebo Sharicu Davids, která byla vůbec první zvolenou ženou původního amerického obyvatelstva („Native american“) (Cooney 2018). V tomto roce se také vrátila Nancy Pelosi na pozici „Speaker of the House“ a Demokratická strana získala kontrolu nad Sněmovnou reprezentantů. S rostoucím počtem žen získávajících důležité politické funkce začala společností častěji rezonovat otázka, zda jsou Spojené státy připraveny na svoji první prezidentku (Han a Heldman 2020: 1).

V porovnání s předešlými lety, kdy ženy kandidovaly na post prezidentky spíše výjimečně, kandidoval v rámci letošních primárních voleb rekordní počet žen. Celkem šest kandidátek se zapojilo do demokratických primárek a pokusilo se stát historicky první ženskou prezidentkou – Elizabeth Warren, Kirsten Gillibrand, Kamala Harris, Tulsi Gabbard, Amy Klobuchar a Marianne Williamson (Center for American Women and politics 2020a).

Dle autorek Bos a Schneider (2017) mohou být kandidátky na post prezidentky úspěšné teprve ve chvíli, kdy budou odstraněny hlavní překážky bránící jim k politickém vzestupu. Těmito překážkami může být dle autorek např. určité zkreslování obrazu konkrétních političek a žen v médiích nebo mezi některými Američany stále přetrvávající názor, že je nepřípustné zvolit do úřadu ženu. Další příčinou těchto překážek mohou být případné rozdílné názory a postoje ženských kandidátek. Ženské političky obecně např. spíše

tolerují a podporují stávající stav vládních výdajů nebo by se spíše postavily za jejich zvýšení, naopak negativní postoj mají k podpoře vojenského užití sil apod. (Bos a Schneider 2017: 2).

Americká politoložka Lizotte (2020) tvrdí, že ženy, častěji než muži, podporují vyšší vládní výdaje a větší poskytování sociálních služeb občanům, včetně výdajů na pomoc chudým, financování veřejného školství, sociálního zabezpečení a péče o děti. Důležitá je také podpora zvýšení role vlády při poskytování zdravotní péče. Ženy mají tedy větší pravděpodobnost liberálního pohledu na otázky sociální a zdravotní péče než muži (Lizotte 2020: 9,10). K tomuto tvrzení se přidává i Carroll (2020), která uvádí, že spíše muži se domnívají, že vláda sehrává v životech Američanů příliš velkou roli a často chtějí omezit vládní programy a předpisy. Ženy se naopak více zajímají o zachování sociálních programů a je pravděpodobné, že podpoří roli vlády při zajišťování pomoci ekonomicky nebo sociálně znevýhodněným osobám (Center for American Women and Politics 2020b).

Z důvodu rekordního zapojení žen do letošních primárek, a výše zmíněných tvrzení o odlišnosti názorů mužů a žen v konkrétních oblastech, se autorka práce rozhodla pro vypracování analýzy, na jejímž základě bude schopna říct, zda gender sehrál určitou roli v prezidentských primárkách 2020. Tento výzkumný problém bude zkoumán prostřednictvím vybraných oblastí v rámci kampaní demokratických kandidátů. Práce se bude zabývat předvolebními programy kandidátů a jejich názory a návrhy řešení určitých otázek, a to konkrétně v oblastech vzdělávání a zdravotnictví. Těmto dvěma tématům je dlouhodobě věnována velká pozornost americké veřejnosti i politiků a jedná se o jedny z klíčových témat volebních kampaní obecně. Demokratičtí kandidáti v rámci své kampaně představili hned několik návrhů na možnou reformu zdravotnického systému a často hovořili o financování vysokých škol, problematice studentských půjček apod.

Vzdělávání je označováno jako důležitá oblast pro voliče, která může ovlivnit jejich následné rozhodování. Volební kampaň je totiž velmi často postavena právě na bodech možné reformy a změn ve vzdělávání, které však často nemusí být po volbách přímo naplněny. Možné změny v této oblasti lákají takové voliče, kteří se většinou o další oblasti příliš nezajímají (Pipho 2000: 725). Studie W. L. Benoita (2009) se k tomuto přiklání a tvrdí, že kandidáti, kteří se ve svých politických otázkách zabývají mimo jiné právě vzděláváním,

mají oproti jejich oponentům určitou výhodu, a to hlavně v tom případě, pokud je tato otázka pro voliče v daném volebním roce jedna z nejdůležitějších (Benoit 2009: 106).

Co se týká tématu zdravotnictví a zdravotní péče, toto téma patří od roku 1988 k jedné z nejdůležitějších otázek v prezidentských volbách a předvolebních kampaních (Blendon et al. 2008; převzato z Lambrew 2018: 2). Federální výdaje na zdravotnictví zahrnují větší podíl na ekonomice než třeba výdaje za sociální zabezpečení nebo obranu (údaj z roku 2018). Již delší dobu se v amerických politických kruzích hovoří o případné reformě zdravotnictví, která by se pro prezidentské volby 2020 měla stát jedním z klíčových témat. Toto tvrzení také dokazuje výzkum veřejného mínění, který naznačuje, že názory a případné změny zdravotnického systému se mohou odrazit následně na výsledku voleb, tzn. na chování a rozhodování elektorátu, který bude reagovat na návrhy kandidáta v této oblasti (Clement a Guskin 2017; převzato z: Lambrew 2018: 2).

Vzdělání i zdravotnická péče jsou pro americkou veřejnost velmi důležitými tématy, a tak právě přes tyto oblasti mohou kandidáti apelovat na své voliče prostřednictvím svých vizí a nápadů, jak tyto oblasti reformovat. Jednotlivým názorům a programům kandidátů se věnuje druhá kapitola této práce.

Práce je strukturována do několika kapitol a podkapitol. Autorka nejprve v první kapitole popíše a vysvětlí princip primárních voleb zasazený do složitého volebního systému prezidentských voleb v USA a dále se zaměří již přímo na primární volby v roce 2020 a jejich výsledky. V další části práce je pozornost věnována již konkrétně dvěma vybraným tématům v rámci kampaně, tedy tématům vzdělávání a zdravotnictví. Na úvod druhé kapitoly autorka blíže představí obě témata a věnuje se zde konkrétním možným reformám v rámci obou oblastí. Zároveň v této kapitole vysvětlí konkrétní pojmy, které se dále v práci vyskytují. Následující třetí kapitolu představuje analýza kampaně jednotlivých kandidátů a jejich názorů, připravovaných reform a programů ve vybraných oblastech.

Dle zanalyzovaných dat a poznatků autorka ve čtvrté kapitole vyhodnotí výsledky analýzy kampaně kandidátů, na základě které je možné následně potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu. Autorka si pro svou analýzu stanovila hypotézu, která navazuje na teorie a stanoviska některých autorů, které byly představeny výše v úvodu. Stanovená

hypotéza zní: „*Ženské kandidátky mají liberálnější postoje než jejich mužští protikandidáti a podporují větší roli vlády v autorkou vybraných otázkách.*“

Autorka pro svou analýzu zvolila celkem šest konkrétních otázek v rámci obou zkoumaných oblastí, na jejichž základě je analýza prováděna.

Oblast vzdělávání:

- 1) způsob financování čtyřletých veřejných univerzit
- 2) zrušení nebo snížení studentského dluhu
- 3) způsob financování dvouletých komunitních univerzit

Oblast zdravotnictví:

- 1) podpora programu Medicare for all
- 2) role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému
- 3) snížení cen za léky na předpis

Jelikož demokratických kandidátů kandidujících v letošních primárních volbách bylo velké množství, autorka zvolila pro svou práci pouze hlavní kandidáty primárních voleb. Jedná se o ty kandidáty, kteří na kandidátní listině setrvali do samotného začátku voleb v jednotlivých amerických státech. Důležitým datem je 3. únor, jelikož v tento den proběhly úplně první primární volby (formou místní volební schůze), a to ve státě Iowa. Kandidáti, kteří stáhli svou kandidaturu před těmito volbami v Iowě, tedy nejsou v práci zahrnuti. Konkrétně se bude autorka zabírat kampaní těchto jedenácti kandidátů – Andrew Yang, Michael Bennet, Deval Patrick, Tom Steyer, Pete Buttigieg, Amy Klobuchar, Michael Bloomberg, Elizabeth Warren, Tulsi Gabbard, Bernie Sanders a Joe Biden. Pro upřesnění je také důležité zmínit, že v práci nejsou zahrnuti kandidáti, jejichž jména sice na kandidátní listině do začátku série primárních voleb (do 3. února 2020) oficiálně setrvala, avšak tito kandidáti nesplnili kritéria pro kandidaturu a v průběhu voleb byli z kandidátních listin vyřazeni.

Primárním cílem práce kromě přiblížení kampaně jednotlivých kandidátů je zjistit, jaké názory mají kandidáti v rámci oblastí vzdělávání a zdravotnictví a jakou roli zde sehrává právě gender. Na základě provedené analýzy je autorka schopna v závěru práce potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy a navrhnout možný postup dalšího výzkumu.

Autorka pracuje s odbornými zdroji a literaturou, čerpá z odborných internetových databází a článků. V zahraniční odborné literatuře, a především pak v Spojených státech amerických, se tématem žen v politice zabývá mnoho autorů. Z české odborné literatury však není v souvislosti s USA k dispozici příliš mnoho publikací, čeští autoři se totiž spíše zaměřují na evropskou či nejběžněji českou reprezentaci žen v politice. V této práci však autorka pracuje s publikací české politoložky Vladimíry Dvořákové, která ve své knize *Spojené státy americké – společnost a politika* (2002) věnuje mimo jiné primárním volbám, jejichž princip a fungování jsou v této práci vysvětleny. Ze zahraničních autorů, kteří se zabývají danou problematikou reprezentace žen v americké politice a rolí genderu, je třeba zmínit americkou politoložku Susan J. Carroll, která se ve svých publikacích věnuje aspektům politické účasti žen a zaměřuje se na důležité výzkumné otázky v rámci této problematiky. Jako příklad můžeme uvést *Women and American Politics: New Questions, New Directions* (2003). Tato autorka také spolu s např. Kelly Dittmarr hojně přispívá na web Center for American Women and Politics, což je mezinárodně uznávaný zdroj vědeckého výzkumu a aktuálních údajů o politické účasti žen v USA. Zastoupení žen v americké politice také velmi dobře mapují autorky Lori Cox Han a Caroline Heldman např. v *Madam President? Gender and Politics on the Road to the White House* (2020), kde autorky analyzují možné překážky bránící ženám při jejich cestě do Bílého domu, od genderových stereotypů po mediální pokrytí kandidátů, a zaměřují se také na otázku možného většího zapojení žen do politiky po kandidatuře Hilary Clinton v roce 2016. Tématům genderu a žen v americké politice se věnují také autorky Bos a Schneider v publikaci *The Political Psychology of Women in U. S. Politics* (2017). Toto dílo shrnuje a rozšiřuje interdisciplinární výzkum zaměřený na to, jak a proč se liší muži a ženy jako političtí kandidáti, ale také jako občané. Jednotlivé kapitoly se zaměřují na rozdíly v politickém chování a vnímání mužů a žen, včetně formování názorů kandidátů a volebního chování. Obecně jsou zde řešeny příčiny a důsledky nedostatečného zastoupení žen v americké politice. Autorka Jennifer Wolak se tématem žen v politice rovněž zabývá, a to např. ve svém odborném článku *Descriptive Representation and the Political Engagement of Women* (2019), kde řeší zastoupení žen ve volených funkcích a aktualizuje studie průzkumů z 80. a 90. let.

1. Primární volby v USA

Americký volební systém je v případě volby prezidenta velmi specifický a jeho nedílnou součástí jsou právě primární volby, které slouží k nominaci kandidátů v rámci jejich stran.

1.1. Obecná charakteristika primárních voleb

Vítězové primárních voleb jsou podporováni svou stranou při volebním souboji s jinými kandidáty. Jednotlivé státy vybírají své delegáty na celonárodní stranický konvent, kde je poté definitivně vybrán konkrétní kandidát za danou stranu (Dvořáková 2002: 202). Jednotliví delegáti jsou na konvent vybíráni pomocí uzavřených¹ nebo otevřených² primárních voleb, které si každý stát organizuje sám, a jsou tedy i různá data jejich konání. Třetí možností ještě mohou být místní volební schůze, tzv. caucuses, kde se vybírají delegáti na stranický konvent (Dvořáková 2002: 203). V průběhu let se však snižoval počet těchto místních volebních výborů a byl nahrazován konáním klasických primárek (Kamarack 2019: 158). Místní volební schůze totiž patří mezi jednu z nejstarších metod vyjádření podpory kandidátům.

Voliči mají dvě možnosti, jak v rámci primárek hlasovat. Buď volí přímo jednotlivé kandidáty, z čehož se poté odvozuje výběr delegátů, anebo se mohou voliči rozhodnout přímo pro delegáty, kteří ale předem uvedli své preference. Delegáti poté na konventu zpravidla volí tak, jak dopadly primární volby v daném státě, a to přesto, že nemají imperativní (vázaný) mandát (Dvořáková 2002: 203, 204).

První volby prostřednictvím volební schůze (caucus) se většinou odehrávají v Iowě a následně se primárky konají ve státě New Hampshire. Konání voleb v těchto dvou státech je důležité především z toho důvodu, že tyto výsledky ovlivňují následné sponzorování kampaní jednotlivých kandidátů. Sponzoři si totiž většinou po prvních výsledcích primárek vybírají, jakého kandidáta podpoří. Finanční podpora kampaní je v americkém prostředí stěžejní a bez ní je prakticky nemožné kampaň vést. Po prvních termínech primárních voleb

¹ Uzavřených primárních voleb se účastní pouze voliči, kteří jsou registrovaní jako voliči konkrétní strany, čili mohou volit pouze v rámci jedné vybrané strany. Tento systém se používá ve většině amerických států (Dvořáková 2002: 203).

² V případě otevřených primárek si volič sám zvolí, zda se bude účastnit volby demokratického, nebo republikánského kandidáta. Není však možné volit v obou dvou případech (Dvořáková 2002: 203).

se tak často řada kandidátů rozhodne pro zastavení své kampaně. Autorka Dvořáková uvádí, že účast voličů v primárkách je velmi nízká, kolem 10–20 % a tato účast je primárně ovlivněna tím, v jakém stádiu se právě nachází výsledky a jak dalece je již rozhodnuto (Dvořáková 2002: 204). Primárky končí na začátku června, ale často bývá rozhodnuto mnohem dříve. Stěžejní je měsíc březen, během kterého se formuje potencionální vítěz a kandidáti, kteří postupně své kandidatury ukončují, se přiklání k podpoře těch, kteří ještě zůstali. Nominační proces tak ovlivňuje to, kdy se v jakém státě volby konají a také počet delegátů, který se odvíjí od velikosti státu či výsledků z předchozích voleb. Tyto výsledky z předchozích voleb totiž bývají často spojené s konkrétním postavením strany v daném státě apod. V průběhu zhruba tří měsíců od konce primárek se na stranických konventech vybere konkrétní kandidát, kterého strana vyšle do boje a zároveň je představen kandidát na viceprezidenta. Na konventu, který zakončuje nominační proces, je také představena jakási platforma dané strany, což můžeme chápat jako stanovisko strany ke konkrétním otázkám a oblastem. Nejedná se však o závazný program a samotný vítězný kandidát této strany se se stanovisky své strany nemusí vždy ztotožňovat (Dvořáková 2002: 205, 206).

Samotné prezidentské volby probíhají zpravidla první úterý po prvním listopadovém pondělku, kdy mezi sebou soupeří vybraní kandidáti z obou stran. Faktem však je, že součástí voleb jsou také kandidáti třetích stran, kteří mají však minimální šanci na úspěch. Ačkoliv se údajně až téměř čtvrtina Američanů neztotožňuje ani s jednou z hlavních amerických stran, pro volbu kandidáta mimo tyto dvě strany se rozhodne pouze minimum z nich. Kandidátům třetích stran je také dáván minimální prostor v médiích. Američané jsou jednoduše zvyklí na pevně zakotvený dvoustranický systém, takže je pro většinu z nich velmi těžké připustit si jakoukoliv alternativní variantu (Palanza 2020).

V samotných prezidentských volbách ve skutečnosti nevolí prezidenta přímo voliči, ale je volen kolegiem volitelů, jehož členové se předem zavázali k podpoře konkrétního kandidáta. Počet volitelů je dán zastoupením daného státu v Kongresu s tím, že minimální počet volitelů jsou tři. Celkový počet je 538 a k vítězství musí kandidát získat 270 volitelů, tedy nadpoloviční většinu. Systém funguje tak, že kandidát, který v daném státě zvítězí, získává celkový počet volitelů tohoto státu. Jedinou výjimkou jsou státy Nebraska a Maine, kde se počet volitelů dělí dle získaného počtu hlasů konkrétního kandidáta.

Po volbách a sečtení hlasů voličů se volitelé scházejí v hlavním městě daného státu, kde oficiálně provedou volbu a své hlasy odesílají předsedovi Senátu, který v lednu na schůzce obou komor Kongresu oficiálně vyhláší výsledky voleb a nový prezident je 20. ledna uveden do funkce (Dvořáková 2002: 209, 211).

1.2. Primární volby 2020

V rámci této práce se autorka zaměřuje pouze na kandidáty Demokratické strany, a to z toho důvodu, že úřadující prezident Donald Trump byl pro Republikánskou stranu jasným kandidátem a v rámci primárek této strany tak nedochází k soutěži mezi kandidáty. Jediným protikandidátem Trumpa, který získal podporu jednoho delegáta, byl Bill Weld, avšak v celkovém součtu stávající prezident Trump drtivě vyhrál a získal podporu 96,2 % hlasů (Usatoday.com 2020a).

V případě Demokratické strany byla soutěž mezi kandidáty mnohem zajímavější, jelikož strana musela vybrat jednoho jediného kandidáta – vyzyvatele současného prezidenta. Primární volby začaly, jak již bylo zmíněno výše, 3. února v Iowě a naposledy se volilo 11. srpna v Connecticutu. Kandidáti však postupně během voleb odstupovali a do finálních bojů se dostal Joe Biden spolu s Berniem Sandersem.

Joe Biden zvítězil ve většině amerických států - Alabama 63,3 %; Aljaška 55,3 %; Arizona 44,4 %; Arkansas 40,5 %; Connecticut 84,7 %; Delaware 89,4 %; District Of Columbia 77,5 %; Florida 62,0 %; Georgia 84,5 %; Hawai 63,2 %; Idaho 48,9 %; Illinois 59,0 %; Indiana 76,6 %; Kansas 76,9 %; Kentucky 67,9 %; Louisiana 79,5 %; Maine 34,1 %; Maryland 84,7 %; Massachusetts 33,6 %; Michigan 52,9 %; Minnesota 38,6 %; Mississippi 81,1 %; Missouri 60,1 %; Montana 74,5 %; Nebraska 76,9 %; New Jersey 86,1 %; New Mexiko 73,3 %; New York 71,1 %; Ohio 72,4 %; Oklahoma 38,7 %; Oregon 67,9 %; Pensylvánie 78,8 %; Portoriko 67,8 %; Rhode Island 77,4 %; Severní Karolína 43,0 %; Jižní Karolína 48,4 %; Jižní Dakota 77,5 %; Tennessee 41,7 %; Texas 34,5 %; Virginia 53,2 %; Washington 38,0 %; Západní Virginia 65,3 %; Wisconsin 62,9 %; Wyoming 72,2 % (Usatoday.com 2020b).

Na druhém místě skončil Bernie Sanders výhrou v sedmi státech (Kalifornie 35,5 %; Colorado 37,0 %; Nevada 46,8 %; New Hampshire 25,7 %; Severní Dakota 53,3 %; Utah 36,1 % a Vermont 50,8 %). Třetí největší podporu získala Elizabeth Warren, která

zaznamenala nejlepší výsledek ve svém státě Massachusetts, za nějž je senátorkou. Zde uspěla výsledkem 21,4 % hlasů, avšak v tomto státě skončila až na druhém místě, za Joem Bidenem. Čtvrtou nejsilnější podporu zaznamenal Michael Bloomberg, s největším úspěchem ve státě Colorado, a to 18,5 %. Následné páté místo obsadil Pette Buttigieg, který zaznamenal nejlepší výsledek hned v prvních primárkách v Iowě, kde s výsledkem 26,2 % hlasů zvítězil. Druhou nejúspěšnější ženou a zároveň šestou umístěnou kandidátkou se stala Amy Klobuchar s nejlepším volebním výsledkem v New Hampshire, a to 19,8 % hlasů. Na počet delegátů se také podařilo uspět Tulsi Gabbard, která získala podporu dvou z nich. Ostatní kandidáti již na podporu delegátů nedosáhli (Usatoday.com 2020b).

Graf č. 1 – Počet získaných delegátů v rámci demokratických primárek 2020

Zdroj: Usatoday.com 2020b, vlastní zpracování.

Do výsledků primárních voleb se pochopitelně promítla i postupná oznámení o ukončení kampaní jednotlivých kandidátů. Jako první odstoupili již v únoru na počátku voleb Andrew Yang, Michael Bennet a Deval Patrick, kteří takto učinili po primárních volbách v Iowě a New Hampshire. Následovala suspendace kampaně Toma Steyera po primárních volbách v Severní Karolíně. Dalšími v pořadí byli Pette Buttigieg a Amy Klobuchar, kteří odstoupili ještě před 3. březnem, kdy se konaly primární volby v celkem šestnácti státech. Michael Bloomberg a Elizabeth Warren svou kandidaturu ukončili brzy po zveřejnění výsledků v těchto šestnácti státech a dále pokračovali již pouze 3 kandidáti, Joe Biden, Bernie Sanders a Tulsi Gabbard. Gabbardová odstoupila 19. března po další sérii výsledků primárek a v souboji tedy zůstal Bernie Sanders a Joe Biden (DeSantis et al. 2020).

Bernie Sanders z voleb odstoupil 8. dubna, což znamenalo vítězství Joea Bidena (Otterbein a Siders 2020).

2. Vzdělávání a zdravotnictví jako hlavní témata prezidentských voleb

Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, hlavní pozornost je při analýze role genderu v primárních volbách věnována tématům zdravotnictví a vzdělávání. Tyto oblasti byly vybrány z důvodu aktuálnosti a důležitosti, kterou pro prezidentské primárky a samotné kandidáty v rámci jejich kampaní znamenají.

2.1. Vzdělávání

Tato oblast přináší hned několik možných otázek, na které se političtí kandidáti často zaměřují. Jedná se např. o zvýšení bezpečnosti škol, program bezplatného předškolního zařízení, zvýšení investic do oblasti školní infrastruktury, zvýšení financování škol, zrušení školného v určitých případech, osvobození od poplatků na dvouletých a čtyřletých veřejných vysokých školách, zvýšení platů učitelů, ochrana a prosazení práv studentů z LGBT komunity, či odpuštění studentských dluhů nebo snížení jejich úroků (Wang 2020: 2).

V posledních letech také výrazně vzrostlo školné na amerických univerzitách a s ním související výše studentských půjček, které si studenti velmi často uzavírají, aby byli schopni platit školné a další výdaje spojené se studiem. Postupné zadlužování studentů a absolventů škol mělo za následek, že tomuto tématu začalo být věnováno více pozornosti, především právě ze strany demokratických kandidátů. Ještě před několika lety byla debata politiků soustředěna především na snížení úrokových sazeb v případě studentských půjček či zrušení školného na dvouletých komunitních univerzitách³. V současnosti se však někteří z kandidátů začali tématem školství a vzdělávání zaobírat detailněji a jejich návrhy jsou rozsáhlejší. Někteří totiž usilují o to, aby studium na čtyřletých veřejných vysokých školách bylo pro některé, případně pro všechny studenty, bezplatné. Další kandidáti se zase zabývají otázkou oddlužení od současných studentských půjček, které tíží velkou část mladých Američanů. Přestože by realizace těchto návrhů stála zemi nemalé finanční prostředky, těší

³ Originální znění – community colleges. Jedná se o dvouleté veřejné instituce terciálního vzdělávání (dvouleté veřejné vysoké školy), po jejichž absolvování pokračují absolventi na klasické čtyřleté univerzity, či rovnou do zaměstnání. Komunitní univerzity představují možnou cestu cenově dostupnějšího vzdělávání oproti klasickým čtyřletým univerzitám (Studyinthestates.dhs.gov 2012).

se zájmu převážně mladých lidí. Případné změny ve vzdělávání se však netýkají pouze školního a univerzit, ale také např. zvýšení platů učitelů (Washingtonpost.com 2020a).

2.2. Zdravotnictví

Otázka rozšíření a případné reformy systému zdravotní péče je pro prezidentské volby jednou z těch nejstěžejnějších. Názory jednotlivých kandidátů se však liší v tom, jakým způsobem by případná reforma zdravotnictví měla být provedena. Jedním z nejambicióznějších plánů je tzv. Medicare for all, jehož hlavním podporovatelem je Bernie Sanders a jehož případné zavedení podporuje také Elizabeth Warren. Další kandidáti, jako např. Tulsi Gabbard, však představili umírněnější podobu tohoto programu, který by stále počítal s existencí soukromých zdravotních pojišťoven. Většina kandidátů v čele s Pettem Buttigiegem možné zavedení Medicare for all kritizuje z důvodu obrovských finančních nákladů, které by to pro zemi znamenalo. Spousta občanů také, dle tvrzení kandidátů nepodporujících Medicare for all, upřednostňuje soukromé pojištění, takže není možné je žádným způsobem „tlačit“ do státem placeného zdravotního pojištění (Ollstein 2020).

V současné době fungují dle Medicare Interactive (2020) v USA dva programy, které zajišťují zdravotní péči pro ty občany, kteří si nemohou dovolit soukromé zdravotní pojištění. Jedním z programů je Medicaid, což je celostátní program, který poskytuje zdravotní péči osobám s velmi nízkým příjmem. Druhým z programů je Medicare, což je také celostátní program, který poskytuje zdravotní pojištění občanům nad 65 let nebo těm, kteří mají zdravotní postižení. Zdravotní péče je v tomto případě poskytována bez ohledu na příjmy osob (Medicare Interactive 2020). Program Medicare for all tedy vychází z již existujícího vládního programu Medicare s tím rozdílem, že by měl být dle jeho autora, Bernieho Sanderse, dostupný všem. Jak již bylo zmíněno, někteří z kandidátů tento návrh podporují, jiní ho vidí jako příliš extrémní řešení. Jejich konkrétními názory se autorka zabývá v následující třetí kapitole.

Někteří kandidáti hovoří také o znovuzavedení programu „Obamacare“ neboli ACA, což je zákon zavedený v období administrativy Baracka Obamy. Pojem „Obamacare“ vymysleli původně kritici této reformy, avšak název se ve společnosti ujal. Primárním cílem ACA bylo zpomalit rostoucí náklady na zdravotní péči přijetím takových kroků, které by zajistily dostupnou zdravotní péči pro všechny, kteří ji potřebují. Zákon rovněž vyžadoval,

aby měl každý občan zajištěné své zdravotní pojištění, nebo aby v případě jeho absence odváděl větší procento na daních, které by následně bylo vynaloženo právě na zdravotní péči. Jedním z cílů programu ACA bylo také zpřístupnění zdravotního pojištění pro osoby s nejnižšími příjmy (Amadeo a Brock 2020).

3. Analýza programu jednotlivých kandidátů s důrazem na oblast vzdělávání a zdravotnictví

Analýza programu kandidátů se věnuje jedenácti demokratickým kandidátům primárních voleb, jejichž jména setrvala na kandidátní listě do prvního termínu primárek ve státě Iowa. Blíže tento výběr kandidátů autorka vysvětluje v úvodu práce.

3.1. Andrew Yang

Jedním z prvních kandidátů, kteří oznámili svou kandidaturu, byl podnikatel Andrew Yang, jehož kampaň provázela předchozí absence zkušeností s politikou, kterou však považoval za svou výhodu. Během své kampaně představil plán zlepšení americké ekonomiky prostřednictvím rozsáhlé automatizace, jejíž je velkým zastáncem. Mezi jeho populární návrhy patří např. tzv. „dividenda svobody“, což je plán, na jehož základě by měl každý občan starší osmnácti let dostávat měsíčně tisíc amerických dolarů jako univerzální pravidelný příjem. Tento návrh Yang představil jako kompenzaci pro ty, kteří by přišli o svá pracovní místa v souvislosti s automatizací ekonomiky. Vzhledem k jeho plošnosti by však program nijak nerozlišoval to, kdo by měl „dividendu svobody“ získat. Finance, které by vláda musela na tyto příspěvky vydat, by se dle Yanga částečně vrátily zavedením desetiprocentní daně z přidané hodnoty, které je zastáncem (Stevens 2020a).

V oblasti vzdělávání se Yang ve svém programu zaměřuje především na financování vysokých škol. Jako příklad špatného systému financování vysokých škol uvádí na svých webových stránkách studentskou brigádu, ze které je současný student americké vysoké školy schopen zaplatit knihy, ale rozhodně ne školné. Yang dále uvádí, že za poslední čtvrtstoletí školné vrostlo zhruba o 440 %, tedy více než čtyřnásobně. Velká část studentů je tak zatížena studentskými půjčkami, které dosahují vysokých částek. Kvalita vzdělání podle Yanga oproti výši školného nevzrostla (Yang2020.com 2020a). Yang také kritizuje školský systém za neschopnost a navrhuje zavřít školy s velkým množstvím nesplacených studentských půjček a zároveň školy s nízkým uplatněním svých absolventů na trhu práce. Univerzity dle jeho názoru nakládají neefektivně s financemi a zaměstnávají nadměru administrativních pracovníků, čímž školský systém zatěžují i velkou dávkou byrokracie.

Yang je také zastáncem omezení studentských půjček a tzv. Bennetteho hypotézy⁴ (Newton 2019). Plánům, které se týkají zrušení školného na vysokých školách, nebo odpuštěním většiny dluhů studentských půjček vyjádřil Yang podporu, ale pouze v případě komunitních univerzit, které by měly být dle jeho názoru pro studenty bezplatné nebo extrémně levné. V případě čtyřletých vysokých škol se Yang nedomnívá, že by úplné zrušení školného bylo tím ideálním řešením. Na těchto institucích by měly být zavedeny spíše mechanismy a opatření, které budou pobízet čtyřleté vysoké školy ke snížení nákladů na výuku (Panetta 2019).

Co se týká systému zdravotnictví, s momentálním stavem je Yang velmi nespokojen a na svých webových stránkách vyjádřil podporu programu Medicare for all. Současně by však rád ponechal existenci soukromého pojištění tak, aby si lidé mohli vybrat, jaké pojištění je pro ně to nejlepší (Yang2020.com 2020b). Ponechání možnosti soukromého zdravotního pojištění je však v kontrastu s původním plánem Medicare for All Bernieho Sanderse, který v zásadě eliminuje soukromé pojišťovny (Sullivan, Bash 2019). V otázce snížení nákladů systému zdravotní péče uvádí Yang např. zvýšenou kontrolu nákladů vydaných na léky na předpis a jejich snížení spolu s investováním do technologií tak, aby se co nejvíce omezilo plýtvání léků (Yang2020.com 2020b).

3.2. Michael Bennet

Michael Bennet je senátorem státu Colorado, svou kandidaturu na prezidenta oznámil v roce 2019 a byl dvacátým prvním demokratickým kandidátem, který se rozhodl připojit se do souboje o prezidentský post (Birkeland a Verlee 2020). V rámci své kampaně vyzývá například k „tvrdé, ale spravedlivé“ cestě k americkému občanství pro přistěhovalce bez dokladů a v souvislosti s tím pomohl připravit komplexní reformní návrhy v Senátu (Pezenik et al. 2020).

V oblasti vzdělávání byla Bennetova kampaň velmi aktivní a sám kandidát se zavázal, že do roku 2028, v případě zvolení prezidentem, zajistí rovný přístup ke kvalitnímu vzdělání

⁴ Jedná se o hypotézu republikána Billa Bennetta, která tvrdí, že přístup k federálním studentským půjčkám umožňuje univerzitám bezdůvodně a uměle zvyšovat školné. Tím pádem se nevyplatí investovat do vzdělání, protože to bude mít pouze efekt zdražování vzdělávání. Tato hypotéza nebyla nikdy prokázána, avšak tento konkrétní argument se stal u řady politiků velmi populárním pro odmítnutí podpory financování vysokých škol, grantů a půjček (Newton 2019).

všem žákům a studentům. Bennetův plán, jak udělat vzdělání dostupné pro všechny, vychází z podpory pětiset regionálních zaměstnavatelů, mezi které by mělo být rozdělováno deset miliard dolarů ročně po dobu pěti let, což podle Benneta pomůže propojení absolventů s místními zaměstnavateli. Jeho plán také požaduje přístup ke komunitnímu předškolnímu vzdělání, které by mělo být zdarma. Zároveň apeluje na zvyšování platů učitelů a prodloužení akademického roku na univerzitách (Astor 2020). V otázce možného oddlužení studentů zastává Bennet názor, že studentům pocházejícím z nižších nebo středních sociálních vrstev by měl být po ukončení jejich studia odpuštěn studentský dluh. Na studenty z rodin z vyšších platových tříd by se toto však nevztahovalo. Zároveň by ale absolventi vysoké školy neměli platit za dluh na školném více než 8 % ze svého příjmu. Všem studentům, kteří splácejí studentské půjčky po dobu dvaceti let, by měl být dle Benneta jejich dluh odpuštěn. Odpuštění až čtyřiceti tisíc dolarů dluhu by se mělo týkat také lidí pracujících ve veřejných službách, včetně učitelů. Změna financování by se měla týkat i dvouletých komunitních univerzit, jelikož Bennet vyjádřil podporu návrhu, který požaduje úplné zrušení školného na těchto institucích. O zrušení školného na čtyřletých veřejných školách však neuvažuje (Washingtonpost.com 2020a).

V oblasti zdravotnictví je Bennet zastáncem dostupného veřejného zdravotního pojištění, na jehož základě by měli mít všichni občané přístup ke kvalitní zdravotnické péči. Bennet však odsoudil program Medicare for all a vypracoval jiný plán s názvem „Medicare X“, který je považován za umírněnější oproti Medicare for all (Frank 2019). Tento Bennetův plán by umožnil lidem mít základní pokrytí zdravotnické péče bez ohledu na jejich věk. Lidé by si tak mohli vybrat některý z nabízených pojistných plánů buď od soukromých pojišťoven, nebo v rámci státního již existujícího programu Medicare. Navrhovaný Bennetův zákon ohledně zdravotního pojištění by vyžadoval, aby měl každý občan zdravotní pojištění, které by mělo být nabízeno primárně ze strany zaměstnavatele. S tímto pojištěním by zároveň existovalo soukromé pojištění, jehož prostřednictvím by lidé mohli kupovat pojistné plány (Ingold 2018). Ohledně cen léků Bennet ve svém plánu umožňuje jednání o jejich případném snížení, v rámci něho také uvedl, že by byl pro jistou penalizaci výrobce léků, jejichž ceny porostou rychleji než inflace (Politico 2020).

3.3. Deval Patrick

Deval Patrick je bývalým guvernérem státu Massachusetts a svou kandidaturu oznámil až na podzim roku 2019, zhruba tři měsíce před prvními primárkami. Patrick se distancoval od možného zavedení daně z majetku a během svých dvou funkčních období guvernéra se zaměřoval na vzdělávací politiku a odstranění případných rozdílů mezi studenty různých ras a socioekonomického prostředí. Také např. prosadil investice do dopravní infrastruktury v hodnotě třinácti miliard dolarů (Saul 2020).

V oblasti vzdělávání Patrick prosazuje podporu veřejných škol. Jako guvernér státu Massachusetts investoval do veřejného školství nemalé finanční prostředky a v hodnocení v rámci celých Spojených států skončil Massachusetts na první příčce. Hlavní prioritou tohoto kandidáta je odstranění rozdílů v úspěších mezi studenty. Jako guvernér podepsal zákon Achievement Gap Act, což je průkopnický zákon o reformě školství, který má transformovat veřejné školy v Massachusetts a poskytnout pedagogům a okresům nové nástroje pro zacelení mezer mezi studenty a pozvednutí jejich úspěchu (Devalpatrick2020.com 2020). Federální vláda by měla dle Patricka nabídnout státům odpovídající finanční prostředky na každého studenta při jeho zápisu na dvouletou komunitní univerzitu a státy by měly poté uhradit zbývající náklady na studenta, aby bylo vzdělání pro studenty na těchto typech škol plně hrazeno (Washingtonpost.com 2020a). V případě čtyřletých vysokých škol Patrick hovoří o vládou placených prvních dvou letech školy, což by poté umožnilo mladým lidem refinancovat jejich studentské půjčky (Jaffe et al. 2019).

V oblasti zdravotnictví je Deval Patrick proti programu Medicare for all, ale jeho administrativa by případně počítala se zajištěním dostupné zdravotní péče pro všechny Američany (Cathey 2020). V tomto směru možného reformování zdravotnického systému Patrick podporuje možnost veřejné volby, která vychází ze zákona ACA. Tento systém by mohl být dle Patricka napasován na již existující program Medicare (Washingtonpost.com 2020b). V případě soukromých zdravotních pojišťoven Patrick nepočítá s jejich zrušením a nechal by na občanech, aby se sami rozhodli, jaký typ zdravotního pojištění chtějí (Brown 2019). Patrickovo aktuální stanovisko k možnému snížení cen za léky se autorce nepodařilo dohledat, avšak tento kandidát již v minulosti podpořil snížení cen za léky.

Deval Patrick je se sektorem zdravotnictví spojen ještě jiný způsobem. V průběhu jeho kandidatury se ukázalo, že je členem představenstva dvou zdravotnických institucí, American Well Corporation a Global Blood Therapeutics. Přestože Patrick prohlásil, že plánuje opustit obě představenstva, jeho činnost v nich by mohla mít dle některých i pozitivní vliv na jeho prezidentskou kandidaturu a kampaň (např. Shaywitz; převzato z: Sullivan 2019).

3.4. Tom Steyer

Toma Steyera bychom mohli definovat jako liberálního aktivistu a miliardáře, který se podílel na dlouhém procesu možného impeachmentu prezidenta Donalda Trumpa. K jeho hlavním tématům, na která se primárně zaměřuje, patří boj proti změně klimatu (Gehlen 2020). Steyer by v případě zvolení prezidentem přijal okamžitá opatření týkající se oblasti klimatu a zajistil, aby ochrana klimatu byla ústředním bodem americké diplomacie a obchodní politiky. Rád by v této otázce spolupracoval s dalšími státy a znovu se zavázal k Pařížské klimatické dohodě (Usatoday.com 2020c).

V otázce veřejných vysokých škol Steyer podpořil návrh „oddlužení“. Absolventi veřejných škol se středními a nízkými příjmy by měli čtyřleté vysoké školy absolvovat bez dluhů do dalších let tak, aby mohl existovat systém rovných příležitostí. Dvouleté komunitní univerzity by dle jeho názoru měly být pro studenty bezplatné a vzdělávací systém by tak měl dokázat chránit právo všech na bezplatné kvalitní veřejné vzdělávání od předškolního věku až po studium na vysoké škole (Washingtonpost.com 2020a). Steyer v tomto případě hovoří pouze o možnosti oddlužení žáků a bezplatných komunitních univerzitách, nikoliv však o bezplatných čtyřletých univerzitách.

Na svých stránkách Steyer kritizuje současný zdravotnický systém, jehož náklady jsou velmi vysoké. Farmaceutické společnosti, pojišťovny a nemocnice dle Steyera uměle zvyšují ceny tak, aby ze systému získaly co nejvíce peněz. Proto by Steyer chtěl snížit náklady na zdravotnictví, rozšířit jeho pokrytí a zároveň poskytnout kvalitní zdravotní péči všem, kteří ji potřebují (Tom2020 2020). Steyer podporu programu Medicare for all nevyjádřil a přišel s vlastním možným řešením. Přístup ke zdravotní péči by chtěl zlepšit prostřednictvím většího financování programu „Obamacare“. Jeho plán veřejné volby zdravotního pojištění se trochu liší od ostatních kandidátů, jelikož by se jednalo v podstatě

o nový program, kde by federální vláda sjednávala platební sazby pro poskytovatele a nemocnice, což by v jistém ohledu fungovalo podobně jako Medicare či Medicaid. Poskytovatelé zdravotní péče by se museli účastnit veřejné volby a sazby by byly stanoveny s určitou flexibilitou, aby se vyrovnaly rozdíly v regionálních nákladech – zejména ve venkovských oblastech. Do nového vládního pojistného programu by se mohl přihlásit kdokoli, včetně těch občanů s komerčním krytím a také těch, kteří nejsou pojištěni. Chudší občané by se do programů mohli také připojit, byl by pro ně totiž plně financován vládou a mladí lidé by mohli zůstat pojištěni u svých rodičů do věku 26 let. Velkým tématem je v USA i cena lékařské péče, kterou by chtěl Steyer také upravit formou limitu povolených výdajů za mimořádná lékařská ošetření (Luthi 2019). Ceny léků by se měly dle Steyera jednoznačně snížit, aby se staly pro všechny americké občany dostupné, jelikož momentálně tomu tak z důvodu vysokých cen léků není (Usatoday.com 2020c).

3.5. Pette Buttigieg

Pette Buttigieg je nejmladším kandidátem demokratů (Frankovic 2019), médiu bývá často označován jako válečný veterán z Afghánistánu a člověk, který otevřeně přiznává svou sexuální orientaci. Buttigieg je momentálně starostou malého města South Bend v Indianě (Pak et al. 2020).

V oblasti vzdělávání a školného na univerzitách zastává Buttigieg názor, že je potřeba umožnit studovat všem, nehlédě na to, z jakých sociálních vrstev pocházejí. Jeho plán podporuje zrušení školného pro studenty na čtyřletých veřejných vysokých školách, jejichž rodiny si to nemohou dovolit. Tito studenti by měli možnost čerpat peníze na školné z federálního grantu, který již existuje. Velká část lidí čerpajících z něj peníze má však ve skutečnosti vyšší příjem a grant finančně nepomáhá těm, kterým by skutečně pomáhat měl, což chce Buttigieg napravit. Rád by také investoval větší finanční prostředky do dvouletých komunitních univerzit. O tom, že by tyto školy měly být plně financovány vládou, však nehovoří. Odpuštění či snížení studentského dluhu by mělo být reálné pro zhruba 80 % amerických rodin, které vydělávají méně než sto tisíc dolarů ročně a dotovat ty rodiny, které vydělávají do sto padesáti tisíc dolarů. (Washingtonpost.com 2020a).

Buttigieg populární program Medicare for all, tak jak je nastaven, nepodporuje. Spíše zastává názor „Medicare for all who want it“. V rámci něho by se do takového programu

péče mohli připojit pouze ti, kteří skutečně chtějí a finanční pomoc od státu v oblasti zdravotnictví potřebují. Soukromé zdravotní pojištění by v současné podobě mělo zůstat zachováno, avšak existovalo by alternativní zdravotní pojištění řízené vládou. Jeho plán by tak ve výsledku měl posílit dotace pro občany, kteří si budou moci zaplatit pro ně již cenově dostupnou péči, a zároveň by snížil částku, kterou lidé v současné době utratí za pojistné (Washingtonpost.com 2020b). Buttigieg navrhuje zvrátit rozšiřování krátkodobých plánů prezidenta Donalda Trumpa, které sice představují levnější alternativu k plánům „Obamacare“, ale jsou kritizovány za nedostatečné pokrytí. Buttigiegův plán, jak reformovat zdravotnictví, se také zaměřuje na důkladnější kontrolu subjektů poskytujících zdravotní péči a případné osvobození od daní pro neziskové nemocnice. Naopak omezení by se mělo týkat financí, které poskytovatelé zdravotní péče účtují pojišťovněm, což by vedlo ve výsledku k nižším sazbám, jako je tomu nyní např. v rámci programu Medicare (Diamond 2019). Buttigiegův plán, jak reformovat zdravotnictví, počítá i se snížením cen za léky na předpis a podporou vývoje a výroby nových léků (Karlin-Smith 2019).

3.6. Amy Klobuchar

Amy Klobuchar patří mezi jednu ze tří žen, která se proboujela do primárek a na kandidátní listině zůstala i po prvních volbách v Iowě. Klobucharové politika rozhodně není cizí, jelikož je od roku 2006 senátorkou za stát Minnesota a své zkušenosti se rozhodla uplatnit i ve volbách. V rámci své prezidentské kampaně představila seznam více než stovky kroků, které by podnikla během prvních sto dní svého případného zvolení. Její seznam se zabýval otázkami, jako jsou léky na předpis, vymáhání antimonopolních zákonů či hlasovacího práva. V rámci svého podrobného plánu se také věnovala pomoci seniorům a zlepšení infrastruktury (Stevens 2020b).

V oblasti vzdělávání Klobucharová kritizuje možné zavedení bezplatného školného na čtyřletých veřejných univerzitách, ke kterému uvedla, že nechce, aby vláda platila za „bohaté děti z Wall street a platila jim školné“. Dvouleté komunitní univerzity by však dle jejího názoru měly být pro studenty zdarma. V rámci vysokých škol by dále upravila současné studentské půjčky zatěžující mladé Američany na spoustu let. Dle názoru Klobucharové by tak studentská půjčka mohla být splacená do zhruba pěti až deseti let, aby nezatěžovala absolventy škol v jejich zaměstnání. Refinancování půjček by mělo provázet

i snížení úrokových sazeb a možnosti odpuštění půjčky v určitých případech. Tato kandidátka také podporuje zvýšení platů učitelů, jelikož žáci a studenti potřebují kvalitní vzdělání, za jehož předání by měli být vyučující adekvátně oceněni (Washingtonpost.com 2020a). Pro rozhovor v The New York Times (2020) Klobucharová uvedla, že je nutné se na vzdělávací systém podívat z jiného úhlu pohledu. Ne vždy je totiž třeba požadovat po studentech diplom z vysoké školy, ale důležité je efektivní začlenění do celkového ekonomického systému země a také aby studenti měli takové povolání, které je bude skutečně bavit. Více mladých Američanů by bylo dle názoru této kandidátky třeba nalákat na technické obory či ošetrovatelství, a zamezit tak upřednostňování v současnosti oblíbených oborů jako je např. sportovní marketing. Je také nutné zajistit, aby měli lidé dostatečnou kvalitu života a byli schopni zajistit svou rodinu, ať už vykonávají jakoukoliv profesi (The New York Times 2020).

Co se týká zdravotnictví, některé programy Klobucharové jsou již dlouhodobě podporovány napříč oběma politickými stranami. Tato kandidátka zastává názor, že spolupráce mezi oběma hlavními politickými stranami je jedinou cestou, jak dosáhnout konsensu a zajistit kvalitní plán zdravotní péče. Jako senátorka se Klobucharová již od počátku velmi snažila o prosazení určitých změn ve farmaceutickém odvětví a o zlevnění léků. Některé z léků vyráběných v USA by dle jejího názoru také mohly nahradit léky dovážené ze zahraničí. Snižování nákladů na léky na předpis je tak jedním z jejích cílů (The New York Times 2020). Co se týká programů na zdravotní péči, Klobucharová již jako senátorka podepsala návrh zákona, který by umožňoval dostupnost programu Medicare od 50 let, nikoliv až od 65 jak je tomu nyní (Scott 2020). Zároveň uvedla, že Medicare for all je program, který by v budoucnu podpořila a který by mohl fungovat, ale momentálně je potřeba se soustředit na jinou možnost, která by pro americké občany fungovala okamžitě. Tuto možnost Klobucharová vidí v obnově ACA a možnosti veřejné volby v oblasti zdravotního pojištění (Cnn.com 2019).

3.7. Michael Bloomberg

Miliardář Michael Bloomberg se do kampaně zapojil na podzim roku 2019, kdy oznámil svou kandidaturu. Je současným starostou New Yorku, který za svou prezidentskou kampaň zaplatil rekordní finanční prostředky v porovnání s ostatními demokratickými

kandidáty. Jako jeden z hlavních bodů své kampaně představil tvorbu nových pracovních míst a snížení nezaměstnanosti v USA. Pokud by byl Bloomberg zvolen prezidentem, zaměřil by se, kromě tvorby nových pracovních míst, také na investice do vzdělávání (Shepard a Kaji 2020).

V oblasti vzdělávání by kromě zvýšení investic rád snížil zadlužení absolventů univerzit vzniklé studentskými půjčkami. Na svých webových stránkách uvedl, že chce bojovat právě proti ochromující studentské dluhové krizi, která dle jeho slov postihla již celou generaci amerických občanů. Jeho plánem je například snížit limit studentských půjček o 50 %. Bloomberg by také rád provedl změny v procesu přijímání na vysokou školu tak, aby se tento proces stal spravedlivějším a zároveň aby byla následně také zlepšena míra úspěšného dokončení vysoké školy. Následné uplatnění absolventů je pro Bloomburga také velmi důležité, proto by rád zajistil jejich kvalitní vzdělání, které bude uplatnitelné pro dobře placená pracovní místa a co nejvíce se sníží rozdíly mezi studenty z rodin s nízkými příjmy nebo z nedostatečně zastoupených menšin (Mikebloomberg2020.com 2020a). Dle tohoto kandidáta by komunitní univerzity měly být bezplatné a financování čtyřletých univerzit by měla zajistit federální vláda, ale pouze v případě studentů z rodin s nízkými příjmy, konkrétně z takových rodin, které vydělávají průměrně méně než třicet tisíc dolarů (Stradford 2020).

Návrhy na změnu ve zdravotnictví a dostupnost zdravotní péče se pochopitelně stejně jako u všech ostatních kandidátů objevily i u Bloomburga, který je zastáncem zavedení plánu obdobného již existujícímu Medicare. Podporu programu Medicare for all nevyjádřil a přišel se svým vlastním řešením. Jeho program by měl být dostupný všem a měl by být spravován federální vládou. Vláda by ho však opravdu pouze spravovala, jelikož by byl placen ze soukromého pojištění, což by vedlo ke zvýšení konkurence na trhu soukromého pojištění a následnému snížení pojistného pro všechny. Tento plán by dále rozšířil úsilí o omezení prodeje krátkodobých zdravotních plánů, které nesplňují standardy ACA a byly zavedeny Trumpovou administrativou. Současný program Medicare by měl být rovněž rozšířen tak, aby zahrnoval i zdravotní péči, která v ní aktuálně zahrnuta není. Příkladem může být péče o sluch, zrak a chrup. Naopak snížení by se mělo týkat výše nemocničních poplatků a snížení cen za nouzové ošetření lékařem. V případě léků usiluje o vyjednání lepších cen s farmaceutickými společnostmi. Na svých webových stránkách také uvádí, že ve funkci

starosty New Yorku rozšířil zdravotní péči a zlepšil péči o seniory. Jeho zaměření na podporu veřejného zdraví také údajně přidalo v průměru tři roky na délce života Newyorčanů a jeho politika pomohla v New Yorku snížit kouření dospívajících na polovinu (Mikebloomberg2020.com 2020b).

3.8. Elizabeth Warren

Senátorka státu Massachusetts, Elizabeth Warren, vedla ve volebních průzkumech zhruba rok před konáním samotných voleb a byly jí dávány velké šance na úspěch. Výrazněji však v primárních volbách uspět nedokázala, avšak byla nejúspěšnější ženou tohoto demokratického klání. Kampaň Warrenové byla postavena na řadě zásadních bodů a někteří ji hodnotí jako až příliš ambiciózní či dokonce příliš radikální. Příkladem může být např. boj proti technologiím, politické korupci, zavedení daně pro bohaté či plná podpora programu Medicare for all (Garrison 2020).

Mezi zásadní možné změny můžeme označit zavedení „dvoucentové“ daně, kterou by dle Warrenové měli platit bohatí lidé s obratem nad padesát milionů dolarů, což by pomohlo výraznému zvýšení financování školství, do kterého by chtěla tato kandidátka investovat stovky dolarů. Dlouhodobě totiž upozorňuje na nedostatek finanční podpory ve školství. Warrenová chce také bojovat proti segregaci a diskriminaci na amerických školách. Rodiče by dle jejího plánu již nemuseli žít pouze v exkluzivních čtvrtích, které by zajistily jejich dětem dobré vzdělání, ale kvalitní vzdělání by bylo dostupné všem. Warrenová uvádí na svých stránkách, že větší financování škol významně zlepšuje výsledky studentů, a to zejména u těch, kteří pocházejí z rodin s nízkými příjmy. V současné době se však veřejným školám neposkytují výraznější finanční prostředky a momentální přístup k financování škol na federální, státní i místní úrovni je nedostatečný. Mnoho studentů z prostředí s nízkými příjmy tedy dostává méně finančních prostředků, což se projevuje právě i na dostupnosti kvalitního vzdělávání. Plán Warrenové by tak dle jejích slov přinesl novou historickou federální investici do veřejných škol a zvýšení jejich finančních prostředků (Elizabethwarren.com 2020a). Senátorka Warrenová podporuje návrh zrušení školného na dvouletých komunitních univerzitách i čtyřletých veřejných univerzitách. Současně je zastánkyní zrušení studentských půjček až v 95 % případů, a to v závislosti na měsíčním příjmu dané domácnosti, ze které student/ka pochází. Warrenová je také spoluzakladatelkou

zákonu o vysoké škole bez dluhů, který poskytuje státům finanční prostředky na dotování studentských nákladů spojených s vysokou školou, včetně samotného školného (Washingtonpost.com 2020a).

Zdravotní péče je pro Warrenovou jedním z klíčových témat. Na webových stránkách zveřejnila svůj příběh a zkušenost s americkým zdravotním systémem, a to v případě srdečního infarktu jejího otce, kdy celá rodina platila obrovské částky za jeho zdravotní péči, čímž se dostala do finanční tísně. Warrenová je velkou zastánkyní programu Medicare for all a označuje ho jako nejlepší možný způsob, jak dát každému člověku v USA záruku vysoce kvalitní zdravotní péče bez bojů se zdravotními pojišťovnami (Elizabethwarren.com 2020b). Jako příklad aktuální špatné situace zdravotní péče v USA uvádí Warrenová zdravotnické systémy jiných zemí, které utratí na výdajích na zdravotní péči na jednu osobu zhruba dvakrát méně než USA a mnohdy jsou jejich výsledky a kvalita zdravotní péče lepší a efektivnější. Naopak ve Spojených státech jsou desítky milionů Američanů nedostatečně pojištěni nebo nemají žádné zdravotní pojištění. Medicare for All tak Warrenová vidí jako nejlepší způsob, jak poskytnout zdravotní péči i těm Američanům, kteří by si to finančně nemohli nikdy dovolit. Její plán na případnou reformu zdravotnictví také zahrnuje kroky ke snížení cen léků, jejichž míra je momentálně na vysoké úrovni. Program Medicare for All by měl dle Warrenové agresivně vyjednávat s farmaceutickými společnostmi a zabránit nekontrolovatelnému zneužívání patentového a regulačního systému (Elizabethwarren.com 2020b). Implementace programu Medicare for all by byla velmi náročná, avšak Warrenová uvedla, že by bojovala za přijetí takové legislativy, která by nejpozději do třetího roku ve funkci prezidentky umožnila dokončení přechodu k programu Medicare for all. V první demokratické debatě Warrenová také uvedla, že by se ráda zbavila existence soukromého pojištění ve prospěch vládního plánu Medicare for all. Na svém twitterovém účtu dále také uvedla, že zdravotní péče je základní lidské právo, proto Amerika potřebuje Medicare for all (Washingtonpost.com 2020b).

3.9. Tulsi Gabbard

Kandidátka Tulsi Gabbardová byla často označována jako progresivní protiválečná kandidátka, která poměrně často zdůrazňovala své zkušenosti z havajské Národní gardy. Gabbardová se totiž účastnila války v Iráku a momentálně je členkou Sněmovny

reprezentantů, kde zastupuje stát Havaj. Její programové body se do velké míry soustředily na protiválečnou politiku, přičemž Gabbardová slíbila přeměrovat peníze z vojenského rozpočtu na sociální programy (Gabbatt 2020).

Gabbardová věří, že školné na vysokých školách by mělo být studentům odpuštěno a vzdělání by tak bylo dostupné pro všechny. Je také příznivkyní návrhu zákona „College for All Act“, v rámci něho by byla čtyřletá vysoká škola zdarma pro studenty z rodin se středními a nižšími příjmy. Úplné odpuštění školného by se dále týkalo komunitních univerzit, a to v případě všech studentů. Tento návrh zákona se také zabývá možným snížením úrokových sazeb v případě studentských půjček. (Washingtonpost.com 2020a). Jedním z cílů Gabbardové je také pobídnout zaměstnavatele k tomu, aby po dobu splácení studentské půjčky osvobozovali své zaměstnance od daně (Gabbard.house.gov 2020).

V oblasti zdravotnictví Gabbardová podporuje program Medicare for all a jak uvádí na svých stránkách, současný systém zdravotní péče je organizován velkými pojišťovacími a farmaceutickými společnostmi, což ve výsledku znamená prospěch velkých amerických pojišťoven, ale nikoliv Američanů samotných. Stejně jako např. Warrenová, i Gabbardová uvádí příklady jiných zemí, kde dle jejích slov dosahují lepších výsledků v oblasti zdravotní péče. Co se týká samotných nákladů na zdravotnictví, USA si vedou ze všech zemí na světě nejhůře. Celkového zlepšení v rámci fungování zdravotnického systému by tato kandidátka ráda dosáhla např. celkovým snížením nákladů na zdravotní péči, podpory prevence nebo také snížením nákladů na léky na předpis tím, že bude prostřednictvím programu Medicare možné vyjednat nižší ceny a zajistit transparentnost celého systému, aby občané věděli, za co skutečně platí (TulsiGabbard.org 2020). V otázce zachování soukromých pojištění Gabbardová uvedla, že pokud budou lidé chtít být i přes existenci programu Medicare for all pojištěni u soukromých zdravotních pojišťoven, budou moci takovou volbu provést (Washingtonpost.com 2020b).

3.10. Bernie Sanders

Bernie Sanders je kandidátem, který se účastnil demokratických primárek i v roce 2016 proti Hillary Clintonové a v roce 2020 se zapojil znovu. Patřil mezi dva neúspěšnější kandidáty demokratické strany a dostal se až do závěrečných bojů s Joem Bidenem,

ve kterých však skončil až za ním. Sanders je senátorem státu Vermont, kam byl zvolen již v roce 2006 a předtím byl šestnáct let členem Sněmovny reprezentantů (Cnn.com 2020).

Sanders je zastáncem bezplatného studia na školách, které velmi propagoval již v rámci své kampaně v roce 2016. Na svých stránkách uvádí Spojené státy jako nejbohatší zemi, která by měla mít k tomuto statusu i odpovídající vzdělávací systém, což není pravdou. Momentálně je USA na jedenácté příčce v procentuálním srovnání občanů jednotlivých zemí s vysokoškolským vzděláním. Systém veřejného vzdělávání by tak měl být bezplatný, jelikož vysokoškolské vzdělání by mělo být právem pro všechny, nikoli výsadou pro pár lidí. S tímto se pojí i podstatné snížení dluhů studentských půjček, které chce Sanders zavést. Jeho vzdělávací plán by tak měl vyřešit vážnou krizi v americkém vzdělávacím systému snížením rasové a ekonomické segregace spolu s obnovením pozitivního vzdělávacího prostředí pro studenty. Současný vzdělávací systém považuje Sanders za nespravedlivý a rád by kromě bezplatného školného zavedl také bezplatné univerzitní školní stravování (Bernie 2020). Dvouleté komunitní univerzity by měly být dle Sanderse také zdarma a přístupné všem. Velmi razantní je jeho přístup také ke studentským půjčkám a z nich plynoucích dluhů. Sanders jako jediný z demokratických kandidátů usiluje o úplné zrušení studentského dluhu a studentských půjček v případě všech studentů bez rozdílu. Současně také věří, že peníze by bylo možno lépe vynaložit na osvobození milionů pracovitých lidí od břemene studentského dluhu a následné posílení ekonomiky o zhruba jeden bilion dolarů v příštích deseti letech spolu s vytvořením zhruba jednoho a půl milionu nových pracovních míst (Washingtonpost.com 2020a).

Oblast zdravotnictví je pro Sanderse jednou z klíčových. Silnou podporu svému programu Medicare for all vyjadřoval již v průběhu primárek v roce 2016 a pokračoval s ní i v letošních volbách. Pro Sanderse je Medicare for all jedinou možnou přijatelnou variantou, jak reformovat zdravotnictví. Návrhy některých jeho protikandidátů, že by se k Medicare for all mělo dojít postupně přes zachování určité role soukromých pojišťoven, jsou pro Sanderse nepřijatelné. Program tak, jak je nastaven, vidí jako jediný možný způsob, jak řešit hlubší problémy v systému zdravotní péče. Sanders spolu s Warrenovou jsou také jedinými z kandidátů, dle kterých by pacienti neměli nést ani část nákladů na péči a jejich programy by pokrývaly všechny služby, včetně zubního lékařství, zraku, dlouhodobé péče, potratů

apod. (Ollstein 2020). Sandersův plán Medicare for all by byl pochopitelně velmi nákladný. Jedním z návrhů, jak by bylo možné ho financovat, je zavedení daně z majetku, kterou Sanders navrhuje. Daně pro střední třídu Američanů by se zvýšily, ale na celkové náklady by občané dle tohoto kandidáta ušetřili, jelikož by již nemuseli platit pojistné. Sandersův návrh rovněž osvobozuje občany od zdanění v případě prvních dvaceti devíti tisíc dolarů. Snížení cen za léky je jeho další prioritou, jelikož občané by na výdajích za léky dle Sanderse neměli zaplatit více než dvě stě dolarů ročně (Hagen 2019).

3.11. Joe Biden

Joea Bidena zná většina lidí jako viceprezidenta Baracka Obamy, který by se v případě zvolení zapsal do historie jako nejstarší prezident USA. Po oznámení své kandidatury prohlásil, že bude primárně stát za občany a pracovníky, kteří „vybudovali USA“ a dále za hodnotami, které pomohou překonat rozdělení americké společnosti. V rámci svého programu oznámil např. vytvoření lepších ekonomických podmínek pro řadu pracovníků, boj proti rasové nerovnosti, obnovu ochrany životního prostředí, právo na zdravotní péči či mezinárodní spojení (BBC News 2020).

Biden se ve svém programu v rámci vzdělávání zaměřuje poměrně podrobně na učitele a mimo jiné slibuje zvýšení platů právě této skupině. Jeho manželka Jill Biden je učitelkou a často vystupovala po jeho boku právě v souvislosti s možnými změnami a reformami v oblasti vzdělávání. V říjnu 2019 Biden představil plán, který by snížil dluhové závazky studentských půjček zhruba o deset tisíc dolarů ročně, a to po dobu pěti let pro ty, kteří pracují ve veřejné službě jako učitelé nebo členové armády. Jeho plán by také zaručil to, že absolventům, kteří vydělávají méně než dvacet pět tisíc dolarů ročně, by byla odpuštěna celá částka studentské půjčky. Ti, kteří vydělávají více než dvacet pět tisíc dolarů, by spláceli půjčku pěti procenty svého příjmu. V současné době je nastavena hranice deseti procent, takže by došlo ke snížení na polovinu (Joe Biden.com 2020a). Ačkoliv je program bezplatných veřejných škol poměrně populární u řady demokratických kandidátů, Biden jej nepodporuje. Rád by se zasadil o dostupnější vzdělávací systém, nicméně čtyřleté veřejné vysoké školy by dle jeho programu federální vládou neměly být placeny. Jinak je tomu v případě dvouletých komunitních univerzit, kde Biden podporuje eliminaci nákladů na toto studium včetně samotného školného (Camera 2019). Bidenovým cílem je také obnovení

diverzifikace škol již z období administrativy Baracka Obamy. Rovné příležitosti slibuje Biden také dětem se zdravotním postižením, tak aby měly šanci a podporu v úspěchu. Federální vláda totiž v současnosti pokrývá pouze zlomek nákladů, který ukládá zákon zabývající se podporou postižených dětí. Biden by tak rád plně financoval tuto oblast, a to do deseti let (Joe Biden.com 2020a).

V souvislosti se zdravotnictvím Biden kritizuje Trumpa za jeho „sabotování“ Obamacare. Jako příklad uvádí na svých webových stránkách navýšení o zhruba jeden a půl milionu nepojištěných Američanů během administrativy Donalda Trumpa. Naopak v období, kdy byl ACA v platnosti, počet nepojištěných občanů se snížil ze čtyřiceti čtyř milionů na dvacet sedm milionů. Biden by tak v případě svého zvolení stavěl na základech Obamacare a občané by měli možnost volby. Dle Bidena by tak měla existovat možnost zaplatit si veřejné zdravotní pojištění – něco jako již existující a fungující program Medicare, dále koupit si pojištění u soukromé pojišťovny, být pojištěni u svého zaměstnavatele či nemít žádné zdravotní pojištění, pokud si to bude dotyčný/á přát. Biden zároveň plánuje snížit náklady pro pacienty vyjednáváním nižších cen od nemocnic a dalších poskytovatelů zdravotní péče spolu se zkvalitněním a větší účinností jejich péče. Jako prezident by chtěl Biden pomáhat rodinám ze střední třídy tím, že sníží limit nákladů na krytí z 9,86 % příjmů na 8,5 %, což by znamenalo, že žádná rodina kupující pojištění na trhu nebude muset utratit více než 8,5 % svého příjmu na zdravotním pojištění. Kromě toho hodlá Biden rozlišit dva plány, které umožní více rodinám si dovolit širší pokrytí. Jeden z nich pomůže pokrýt náklady na zdravotní pojištění téměř pěti milionům Američanů, kteří nemají přístup k Medicaidu, protože více než tucet států odmítlo rozšíření programu s nízkými příjmy. Tito jednotlivci budou automaticky zahrnuti do veřejného plánu a nebudou muset platit pojistné (Joe Biden.com 2020b). Co se týká programu Bidenova největšího soupeře Sanderse, Medicare for all, Biden uvedl, že by ho rozhodně nepodpořil a takový zákon by případně z postu prezidenta vetoval (Higgins 2020).

4. Vyhodnocení analýzy kampaně kandidátů

Autorka v předchozí kapitole zanalyzovala programy kandidátů s důrazem na oblasti vzdělávání a zdravotnictví a zaměřila se na předem stanovené konkrétní otázky v těchto oblastech. V této kapitole provádí vyhodnocení analýzy pomocí bodového systému v rozsahu 1 až 3 bodů. Z přiděleného bodového ohodnocení bude následně vypočítán aritmetický průměr zvlášť pro mužské i ženské kandidáty, který bude mezi sebou porovnán. V závěrečném vyhodnocení je také jednotlivé bodové ohodnocení zpracováno formou průměrné odchylky tak, aby bylo možné pozorovat rozdíly mezi mužskými a ženskými kandidáty.

Jelikož autorčina stanovená hypotéza zní: *„Ženské kandidátky mají liberálnější postoje než jejich mužští protikandidáti a podporují větší roli federální vlády v autorkou vybraných otázkách“*, byl zvolen takový způsob hodnocení, který odpovídá tomu, že čím vyšší počet bodů v jednotlivých otázkách, tím liberálnější je postoj kandidáta/kandidátky a je zde patrné větší zapojení federální vlády.

4.1. Způsob vyhodnocení

V oblasti vzdělávání autorka stanovila tři konkrétní ukazatele, dle kterých budou data z předchozí kapitoly vyhodnocena. Prvním z ukazatelů je *„způsob financování čtyřletých veřejných univerzit“*, za druhý ukazatel autorka zvolila *„zrušení nebo snížení studentského dluhu“* a třetím z nich je *„způsob financování dvouletých komunitních univerzit“*. V oblasti vzdělávání autorka zvolila také tři ukazatele pro následné vyhodnocení. První z ukazatelů se věnuje *„zavedení programu zdravotní péče Medicare for all“*, druhým z nich je *„role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému“* a jako poslední ukazatel autorka zvolila *„snížení cen za léky na předpis“*.

Jako způsob vyhodnocení autorka využívá již zmíněný bodový systém v rozsahu 1 až 3 bodů, který je vytvořen pro každý ukazatel zvlášť (viz tabulky č.1 až 6).

Tabulka č. 1 – Systém hodnocení I

Hodnocení ukazatele "způsob financování čtyřletých veřejných univerzít"	Označení hodnocení
Financováno studenty	1
Financováno vládou v některých případech	2
Financováno vládou	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 2 – Systém hodnocení II

Hodnocení ukazatele "zrušení nebo snížení studentského dluhu"	Označení hodnocení
Žádné zrušení ani snížení studentského dluhu	1
Zrušení i snížení v konkrétních případech	2
Úplné zrušení všech studentských dluhů	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3 – Systém hodnocení III

Hodnocení ukazatele "způsob financování dvouletých komunitních univerzít"	Označení hodnocení
Financováno studenty	1
Financováno vládou v některých případech	2
Financováno vládou	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4 – Systém hodnocení IV

Hodnocení ukazatele "podpora programu Medicare for all"	Označení hodnocení
Ne	1
Ano, ale ...	2
Ano	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 5 – Systém hodnocení V

Hodnocení ukazatele " <i>role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému</i> "	Označení hodnocení
Soukromé pojištění by zůstalo zachováno, lidé by měli možnost volby	2
Vláda by zdravotnický systém pouze spravovala, byl by dále placen ze soukromého pojištění	2
Soukromé zdravotní pojištění by mělo být zcela zrušeno	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 6 – Systém hodnocení VI

Hodnocení ukazatele " <i>snížení cen za léky na předpis</i> "	Označení hodnocení
Ne	1
Ano	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno v úvodu čtvrté kapitoly, bodové ohodnocení jednotlivých kritérií odpovídá stupni liberálního postoje kandidáta a zapojení federální vlády. Bodové hodnocení 3 je tedy označení pro typ hodnocení, které je z ostatních typů hodnocení v dané otázce nejliberálnější a zároveň je zde přítomna největší role federální vlády. Bodové ohodnocení 2 odpovídá menšímu stupni zapojení federální vlády a menšímu liberálnímu postoji než v případě hodnocení 3. Posledním typem je bodové hodnocení 1, které odpovídá nejmenšímu zásahu federální vlády a stupně liberálnosti v daném postoji kandidáta. Výjimku v tomto hodnocení tvoří ukazatel "*role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému*" (viz tabulka č. 5), jelikož v tomto případě nelze jednoznačně určit bodové hodnocení na základě zásahu federální vlády a zároveň liberálnosti daného postoje konkrétního kandidáta. Autorka se proto rozhodla v tomto případě o udělení bodového hodnocení 2 u všech kandidátů.

4.2. Vyhodnocení oblasti vzdělávání

V oblasti vzdělávání se autorka při analýze programu kandidátů zaměřila na tři zmíněné otázky („*způsob financování čtyřletých veřejných univerzit*“, „*zrušení nebo snížení studentského dluhu*“ a „*způsob financování dvouletých komunitních univerzit*“), které jsou

níže porovnány. První tabulka se věnuje mužským kandidátům (tabulka č. 7) a druhá tabulka poté ženským kandidátkám (tabulka č. 8).

Tabulka č. 7 – Vyhodnocení oblasti vzdělávání – mužští kandidáti

Kandidát	Způsob financování čtyřletých veřejných univerzit	Zrušení nebo snížení studentského dluhu	Způsob financování dvouletých komunitních univerzit
Andrew Yang	1	2	3
Michael Bennet	1	2	3
Deval Patrick	2	2	3
Tom Steyer	1	2	3
Pete Buttigieg	2	2	2
Michael Bloomberg	2	2	3
Bernie Sanders	3	3	3
Joe Biden	1	2	3
Průměr	1,625	2,13	2,875
Průměr celkem	2,21		

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

Tabulka č. 8 – Vyhodnocení oblasti vzdělávání – ženské kandidátky

Kandidátka	Způsob financování čtyřletých veřejných univerzit	Zrušení nebo snížení studentského dluhu	Způsob financování dvouletých komunitních univerzit
Amy Klobuchar	1	2	3
Elizabeth Warren	3	2	3
Tulsi Gabbard	2	2	3
Průměr	2	2	3
Průměr celkem	2,33		

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

V tabulkách výše můžeme pozorovat vcelku podobné názory mužských a ženských kandidátů v daných otázkách. Bernie Sanders a Elizabeth Warren jsou dlouhodobě kandidáti zastávající zrušení školného na vysokých školách, což se také projevilo v provedeném vyhodnocení a každý z těchto kandidátů je tak ve své kategorii jediným s bodovým hodnocením 3. Hodnocení 2 se objevilo u tří mužských kandidátů a jedné ženské kandidátky a vypovídá o možném financování čtyřletých veřejných univerzit, ale pouze v konkrétních případech. Kandidáti s hodnocením 1 naopak nepočítají se změnou aktuálního financování

čtyřletých univerzit a jejich plány, jak reformovat školství, se tak věnují jiným oblastem. V případě možného oddlužení kandidátů nepozorujeme rozdíly mezi genderově odlišnými kandidáty a pro všechny z nich, kromě Bernieho Sanderse, platí hodnocení 2. V případě financování dvouletých komunitních univerzit také nepozorujeme velké rozdíly mezi genderově odlišnými kandidáty, jelikož většina z kandidátů zastává názor úplného zrušení školného na těchto institucích, s výjimkou Petteho Buttigiega.

V bodovém průměru oblasti vzdělávání můžeme pozorovat patrné rozdíly ve všech hodnocených otázkách s tím, že otázky financování veřejných univerzit dopadly lépe pro ženské kandidátky, zatímco možné oddlužení studentů získalo lepší bodové ohodnocení u mužských kandidátů. Tento rozdíl je dán také tím, že ačkoliv kandidátka Eliazbeth Warren podporuje výrazný zásah vlády do těchto oblastí, v případě oddlužení studentů uvedla, že by měl být dluh zrušen ve většině z případů (nikoliv tedy ve všech případech) na základě řady faktorů, především na socioekonomické situaci. Z tohoto důvodu nebyla tato kandidátka ohodnocena bodovým hodnocením 3, jako např. kandidát Bernie Sanders, se kterým Warrenová souhlasí ve spoustě programových bodů.

4.3. Vyhodnocení oblasti zdravotnictví

V oblasti zdravotnictví se autorka při analýze programu kandidátů zaměřila na tři již představené otázky z této oblasti („*podpora programu Medicare for all*“, „*role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému*“ a „*snížení cen za léky na předpis*“), které jsou níže porovnány. První tabulka se věnuje mužským kandidátům (tabulka č. 9) a druhá tabulka poté ženským kandidátkám (tabulka č. 10).

Tabulka č. 9 – Vyhodnocení oblasti zdravotnictví – mužští kandidáti

Kandidát	Podpora programu Medicare for all	Role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému	Snížení cen za léky na předpis
Andrew Yang	2	2	3
Michael Bennet	1	2	3
Deval Patrick	1	2	3
Tom Steyer	1	2	3
Pete Buttigieg	1	2	3
Michael Bloomberg	1	2	3
Bernie Sanders	3	2	3
Joe Biden	1	2	3
Průměr	1,38	2	3
Průměr celkem	2,13		

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

Tabulka č. 10 – Vyhodnocení oblasti zdravotnictví – ženské kandidátky

Kandidátka	Podpora programu Medicare for all	Role soukromého zdravotního pojištění ve zdravotnickém systému	Snížení cen za léky na předpis
Amy Klobuchar	2	2	3
Elizabeth Warren	3	2	3
Tulsi Gabbard	2	2	3
Průměr	2,33	2	3
Průměr celkem	2,44		

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

V tabulkách výše vidíme porovnání oblasti zdravotnictví mezi oběma skupinami kandidátů. Rozdíl můžeme pozorovat především v první otázce, kterou je podpora programu Medicare for all. Můžeme pozorovat, že tento rozdíl činí téměř jeden celý bod (bez 0,05). Rozdílnosti v názorech na tento program mohou být očekávatelné, jelikož se jedná o program navrhaný Berniem Sandersem, který podporuje také Elizabeth Warren, a který počítá se zrušením soukromého pojištění. Z tohoto důvodu jsou další kandidáti, kteří program Medicare for all podporují, nýbrž současně nejsou pro zrušení soukromého pojištění, ohodnoceni bodovým hodnocením 2. Jedná se tedy o vyjádření podpory programu, ale ne v takové míře, v jaké byl původně navržen.

Otázka podpory Medicare for all je zároveň jedinou, kde dochází k rozdílnosti mezi kandidáty, jelikož druhá otázka zabývající se rolí soukromého zdravotního pojištění je pro všechny kandidáty hodnocena stejným číslem 2. Rozdíly nepozorujeme ani v případě otázky třetí, jelikož všichni kandidáti podporují možné snížení cen za léky. Z celkového průměru v této oblasti zdravotnictví vidíme, že ženské kandidátky se více přibližují bodovému hodnocení 3 v porovnání s mužskými kandidáty.

4.4. Celkové vyhodnocení analýzy

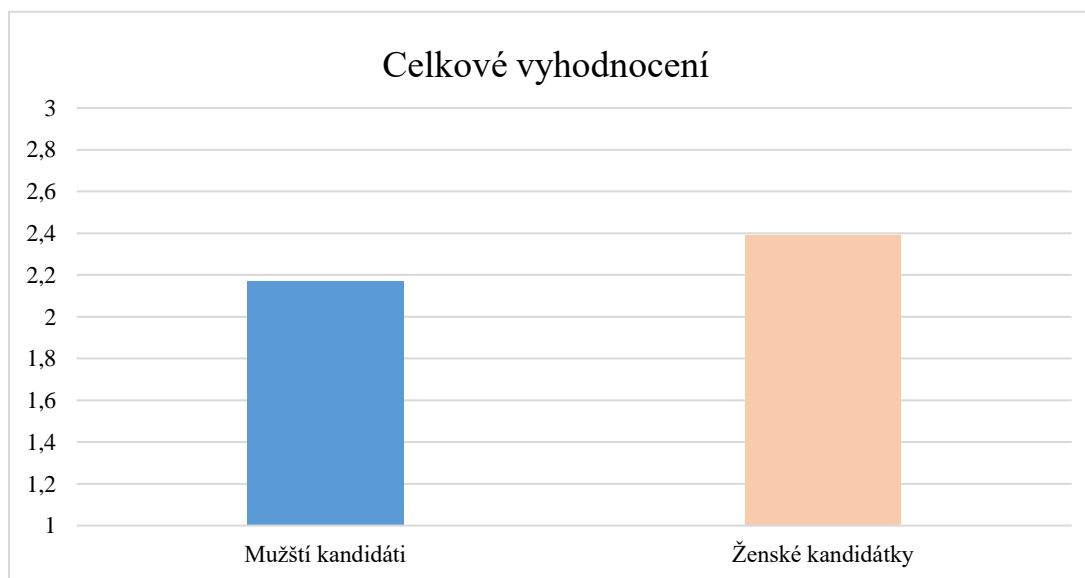
V návaznosti na předešlé podkapitoly se autorka v této části práce věnuje již celkovému vyhodnocení obou oblastí dohromady.

Tabulka č. 11 – Průměr bodového hodnocení obou zkoumaných skupin

	Vzdělávání	Zdravotnictví	Celkový průměr
Mužští kandidáti	2,21	2,13	2,17
Ženské kandidátky	2,33	2,44	2,39

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

Graf č. 2 – Celkové výsledky bodového hodnocení analýzy

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

V tabulce č. 11 je možné pozorovat průměr bodového hodnocení v obou vybraných oblastech zvláště i dohromady. Tato čísla nám říkají, že v obou oblastech dopadly ženské

kandidátky lépe a celkový průměr obou oblastí provedený zvlášť pro obě skupiny také vykazuje vyšší číslo u ženských kandidátek, avšak tento rozdíl není nikterak značný. Výsledné hodnoty srovnaných oblastí jsou také zobrazeny v grafu č. 2.

Tabulka č. 12 – Odchylka mezi bodovým hodnocením zkoumaných skupin

	MK	ŽK	Odchylka	MK	ŽK	Odchylka	MK	ŽK	Odchylka
Čtyřleté vysoké školy	1,63	2,00	0,19	2,21	2,33	0,06	2,17	2,39	0,11
Studentský dluh	2,13	2,00	0,06						
Dvouleté komunitní školy	2,88	3,00	0,06	2,13	2,44	0,16			
Medicare for all	1,38	2,33	0,48						
Soukromé zdravotní pojištění	2,00	2,00	0,00						
Snížení cen za léky	3,00	3,00	0,00						

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování

V tabulce č. 12 vidíme konkrétní odchylky obou skupin kandidátů jak ve vybraných otázkách, tak dohromady v daných oblastech a také celkově z obou oblastí. Finální rozdíl činí 0,11 bodu ve prospěch ženských kandidátek.

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jakou roli hraje gender v amerických primárních volbách demokratických kandidátů v roce 2020 pomocí analýzy kampaní jednotlivých kandidátů s důrazem na oblasti vzdělávání a zdravotnictví. Již v úvodu práce bylo prostřednictvím dat a odborné literatury vylíčeno zastoupení žen v politice s důrazem právě na americké prostředí a byly zde také představeny teorie a tvrzení řady autorů, z jejichž závěrů autorka vycházela při formulování své hypotézy. Jedná se především o teorie autorek Bos a Schneider (2017), Lizotte (2020) nebo Carroll (2020). Tyto teorie tvrdí, že u ženských političek je pravděpodobnější podpora zvýšení vládních výdajů, a to právě např. v oblastech financování veřejného školství nebo poskytování zdravotní péče, což jsou oblasti, které si autorka pro svou analýzu zvolila. Zmíněné autorky se dále ve svých textech věnují také liberálnosti postojů kandidátů v určitých oblastech, v čemž, dle jejich výzkumů a zjištění, vynikají opět více ženské kandidátky. Značnou roli zde hraje také pravděpodobná vyšší podpora role vlády v poskytování pomoci ekonomicky nebo sociálně znevýhodněným osobám ze strany ženských političek.

Ve výše zmíněných tvrzeních a teoriích tak můžeme najít velkou podobnost se zkoumanými otázkami, které autorka této práce zvolila. Zvýšení role vlády a ekonomická vládní podpora pro sociálně znevýhodněné spolu s financováním veřejného školství se objevuje ve všech třech otázkách v oblasti vzdělávání, které autorka této práce zvolila a zanalyzovala. Zvýšení role vlády v poskytování zdravotní péče se také pojí se zvýšenou ekonomickou pomocí vlády občanům, což bylo autorkou zkoumáno v oblasti zdravotnictví, a to ve všech otázkách. V otázce podpory programu Medicare for all je ekonomická pomoc federální vlády stěžejní, jelikož zdravotní péče by byla poskytnuta i sociálně znevýhodněným občanům, kteří si za momentálních podmínek, které jsou v americkém zdravotním systému nastaveny, nemohou zdravotní pojištění dovolit. Jak již bylo vysvětleno výše v textu práce, v otázce existence soukromých zdravotních pojišťoven autorka při hodnocení zvolila střední hodnocení (2), jelikož v tomto případě je velmi sporné určit, co by mohlo být pro občany tím nejlepším řešením. Zrušením existence soukromého zdravotního pojištění by sice byla splněna podmínka zvýšené role federální vlády v rámci zdravotního systému, avšak z liberálního pohledu by byla občanům odejmuta možnost volby, zda chtějí soukromé pojištění, či nikoliv. V poslední otázce z oblasti zdravotnictví jsou oba faktory zvýšení role

vlády a ekonomické pomoci také splněny, jelikož se jedná o případné snížení cen za léky, které by vláda měla za úkol vyjednat tak, aby byly potřebné léky cenově dostupné pro všechny.

Práce primárně vznikla jako možná odpověď na otázku role genderu v americké politice, konkrétně na příkladu letošních primárních voleb. Ve Spojených státech jsme se doposud neseťkali s ženou zastávající prezidentský úřad a můžeme si tak klást otázku proč, a zda vůbec má právě role genderu vliv na tuto skutečnost. Většina dostupných textů se zabývá kandidaturou Hillary Clinton, která měla coby ženská kandidátka nejbliže ke zvolení do prezidentského úřadu. Autorka se rozhodla pro zpracování analýzy primárních voleb, kde se konkrétní kandidát strany teprve vybírá a usiluje o nominaci za svou stranu. Již v této fázi primárních voleb se objevují zajímavé proměnné, které mohou mít vliv na neúspěch těch či oněch kandidátů, v případě této práce tedy genderově odlišných kandidátů. Autorka práce se pokusila navázat na výše zmíněné teorie amerických politologů a politoložek o pravděpodobnějším odlišném postoji a názoru ženských političek v konkrétních oblastech. Tyto oblasti tak byly prostřednictvím předem zvolených konkrétních otázek v daných oblastech zanalyzovány a vyhodnoceny.

Po shrnutí výsledků analýzy je možné konstatovat, že vybrané otázky byly poměrně dobře zvolené, avšak v oblasti zdravotnictví by bylo možné místo otázky existence soukromého pojištění zvolit jiný ukazatel, jelikož tato otázka nemohla být objektivně vyhodnocena z důvodu, který autorka již vysvětlila výše. Je však nutné zmínit, že role soukromého pojištění je velmi důležitá pro diskuse o případné změně zdravotního systému a jedná se tedy o jedno z klíčových témat, které by mělo být v otázce reformy zdravotnictví zohledněno. Tato otázka role soukromého pojištění však v celkovém vyhodnocení nesehrála příliš velkou roli, jelikož většina názorů kandidátů se shodovala, a to tak, že by existence soukromého zdravotního pojištění měla zůstat zachována. Jeden mužský kandidát a jedna ženská kandidátka by však byli pro úplné zrušení tohoto pojištění, nicméně tím, že jsou oba z jiných mezi sebou zkoumaných skupin, by se případná změna ve vyhodnocení této otázky neprojevila příliš výrazně. V oblasti zdravotnictví by však mohly být zvoleny i jiné otázky, jako např. legalizace potratů, což je také časté téma v americkém prostředí.

Z výsledků analýzy vyplývá, že rozdílnosti mezi názory genderově odlišných kandidátů se skutečně vyskytují v takových případech, v jakých tomu nasvědčují představené teorie, avšak tato rozdílnost je minimální. Při vyhodnocování analýzy bylo zjištěno, že ženské kandidátky vykazují vyšší bodové ohodnocení ve vybraných oblastech, nicméně finální rozdíl oproti mužským kandidátům činí pouze 0,11 bodu, což nelze považovat za dostatečný důkaz pro potvrzení autorčiny hypotézy.

Text práce pochopitelně nedokázal pojmout všechny proměnné, které by mohly být v této analýze zahrnuty. Porovnání více oblastí by poskytlo detailnější a přesnější čísla, nicméně v rámci rozsahu této práce by bylo takovéto rozsáhlejší porovnání nemožné. V tom rozsahu, v jakém autorka svou analýzu zvolila, pozorujeme největší genderový rozdíl v otázce podpory programu Medicare for all, nejnižší rozdíl je naopak znatelný ve snížení cen za léky, kde se názory kandidátů i kandidátek vůbec nelišily. V případě role soukromého zdravotního pojištění nebyly taktéž zaznamenány rozdíly mezi jednotlivými kandidáty, což je však způsobeno, jak již bylo zmíněno výše, udělením stejného bodového hodnocení všem porovnávaným kandidátům.

Data, která autorka zvolila pro zpracování analýzy, pocházejí z části přímo z oficiálních webových stránek kandidátů. Čerpat pouze z těchto stránek bylo však obtížné, jelikož v případě řady kandidátů jsou po stažení jejich kandidatury z primárních voleb informace o programu již nedohledatelné. Autorka proto pro sběr dat využívala i světová média, a to především ta americká, jako je např. The Washington Post, New York Times, CNN, Politico, USA Today, ABC News, NBC News a další. V práci se okrajově objevují také britská média, jako je např. BBC News nebo The Guardian.

Co se týká možnosti dalšího výzkumu, tato práce by mohla být výchozím bodem pro podrobnější zkoumání dané problematiky a mohla by sloužit také jako inspirace k provedení podobné analýzy, a to např. v jiné zemi v rámci určitého typu voleb. Podobná analýza by mohla být provedena také na lokální úrovni konkrétního amerického státu, kde by bylo např. možné vést přímo rozhovory s konkrétními tamními politiky. Podobná analýza by mohla být však provedena i mimo Spojené státy. Pokud jako příklad uvedeme Českou republiku, mohlo by se jednat třeba o konkrétní kandidáty a kandidátky do zastupitelstev vybraných krajů nebo obcí, jejichž programy by bylo možné zkoumat a porovnat mezi sebou.

Seznam literatury a použitých pramenů

Literatura

Benoit, William L. 2009. „Topic of presidential campaign discourse and election outcome.“ *Western Journal of Communication* 67, č. 1, 97–112.

Bos, Angela a Schneider, Monica, eds. 2017. *The Political Psychology of Women in U.S. Politics*. New York: Routledge.

Carroll, Susan J., ed. 2003. *Women and American Politics: New Questions, New Directions*. Oxford University Press.

Ditonto, Tessa. M., Hamilton, Alison. J., a Redlawsk, David P. 2013. „Gender Stereotypes, Information Search, and Voting Behavior in Political Campaigns.“ *Political Behavior* 36, č.2, 335–358.

Dolan, Kathleen A. 2014. *When Does Gender Matter? Women Candidates and Gender Stereotypes in American Elections*. New York: Oxford University Press.

Han, Cox Lori a Heldman, Caroline, eds. 2020. *Madam President? Gender and Politics on the Road to the White House*. Lynne Rienner Publishers.

Hansen, Susan. B. a Otero, Laura Wills. 2006. „A Woman for U.S. President? Gender and Leadership Traits Before and After 9/11.“ *Journal of Women, Politics & Policy* 28, č.1, 35–60.

Kamarack, Elaine, C. 2019. *Primary Politics: Everything You Need to Know about How America Nominates Its Presidential Candidates*. 3. vydání. Washington D.C.: Brookings Institution Press.

Lambrew, Jeanne M. 2018. „Getting Ready for Health Reform 2020: What Past Presidential Campaigns Can Teach Us“ The Century Foundation.

Pipho, Chris. 2000. „Politics, elections, and education.“ *Phi Delta Kappan; Bloomington* 81, č. 10, 725–726.

Piscopo, Jennifer M. a Kenny, Meryl. 2020. „Rethinking the ambition gap: gender and candidate emergence in comparative perspective“. *European Journal of Politics and Gender* 3, č. 1, 3–10.

Pryzgoda, Jayde a Chrisler, Joan C. 2000. „Definitions of Gender and Sex: The Subtleties of Meaning.“ *Sex Roles* 43, č.7/8, 553–569.

Wang, Yinying. 2020. „A Discourse Network Analysis of 2020 Democratic Presidential Candidates' Education Policy.“ Georgia State University. SocArXiv.

Wolak, Jennifer. 2019. “Descriptive Representation and the Political Engagement of Women.” *Politics & Gender* 16, č. 2, 1–24.

Prameny

2020.tomsteyer.com. 2020. „The Right to Health“. [online]. Dostupné na: <https://2020.tomsteyer.com/affordable-health-care-for-all/> (21.10.2020)

2020tomsteyer.com. 2020. „The Right to Health“. [online]. Dostupné na: <https://2020.tomsteyer.com/affordable-health-care-for-all/> (22.10.2020)

Amadeo, Kimberly a Brock, Thomas J. 2020. „What Is Obamacare?“ *The balance*. [online]. Dostupné na: <https://www.thebalance.com/what-is-obamacare-the-aca-and-what-you-need-to-know-3306065> (28.10.2020)

Astor, Maggie. 2020. „2020 candidates Michael Bennet.“ *The New York Times*. [online]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/us/elections/michael-bennet.html> (18.10.2020)

Bbc.com. 2020. „Joe Biden: Where does he stand on key issues?“ [online]. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/election-us-2020-53575474> (7.11.2020)

Beinart, Peter. 2016. „Fear of a Female President“. *The Atlantic*. [online]. Dostupné na: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/10/fear-of-a-female-president/497564/> (31.7.2020)

Berniesanders.com. 2020. „A Thurgood Marshall Plan for Public Education“. [online]. Dostupné na: <https://berniesanders.com/issues/reinvest-in-public-education/> (5.11.2020)

Birkeland, Bente a Verlee, Megan. 2020. „Michael Bennet Spent 9 Months Running For President. What Was It All Worth?“ *CPR News*. [online]. Dostupné na: <https://www.cpr.org/2020/02/12/michael-bennet-spent-nine-months-running-for-president-what-was-it-all-worth/> (20.10.2020)

Brown, Nicole. 2019. „Deval Patrick on why he can "break through" crowded 2020 Democratic field“. *CBS News*. [online]. Dostupné na: <https://www.cbsnews.com/news/deval-patrick-2020-run-president-former-massachusetts-governor-break-through-crowded-democratic-field-exclusive/> (10.11.2020)

Camera, Lauren. 2019. „Where the 2020 Candidates Stand on Free College and Student Debt“. *U.S. News*. [online]. Dostupné na: <https://www.usnews.com/elections/student-debt-free-college-2020> (7.11.2020)

Cathey, Libby. 2020. „Deval Patrick: Everything you need to know about the 2020 presidential candidate“. *ABC News*. [online]. Dostupné na: <https://abcnews.go.com/Politics/deval-patrick-2020-presidential-candidate/story?id=67210991> (18.10.2020)

Center for American Women and Politics. 2020a. „Election Watch - Major-Party Women Presidential Candidates in 2020“. [online]. Dostupné na: <https://cawp.rutgers.edu/presidential-watch-2020> (20.10.2020)

Center for American Women and Politics. 2020b. „Revisiting the Gender Gap in 2020: The Gender Gap in Vote Choice“. [online]. Dostupné na: <https://cawp.rutgers.edu/election-analysis/revisiting-gender-gap-2020-gender-gap-vote-choice> (22.10.2020)

Cnn.com. 2019. „Klobuchar: We can look to Medicare for all in the future“. [online]. Dostupné na: <https://edition.cnn.com/videos/politics/2019/02/19/klobuchar-medicare-for-all-town-hall-sot-vpx.cnn> (5.11.2020)

Cnn.com. 2020. „Bernie Sanders“. [online]. Dostupné na: <https://edition.cnn.com/election/2020/primaries-caucuses/candidate/sanders> (5.11.2020)

- Cooney, Samantha. 2018. „Here Are Some of the Women Who Made History in the Midterm Elections“. *Time*. [online]. Dostupné na: <https://time.com/5323592/2018-elections-women-history-records/> (27.10.2020)
- DeSantis Rachel, Carlson, Adam, Goldstein Joelle et al. 2020. „Who Has Dropped Out of the 2020 Presidential Race — So Far“. *People*. [online]. Dostupné na: <https://people.com/politics/2020-presidential-candidates-who-have-dropped-out/> (27.10.2020)
- Devalpatrick2020.com*. 2020. „Results-Change Built to Last“. [online]. Dostupné na: <https://devalpatrick2020.com/results/> (21.10.2020)
- Diamond, Dan. 2019. „How Pete Buttigieg would expand health coverage“. *Politico*. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/story/2019/09/19/pete-buttigieg-2020-health-care-plan-1502581> (23.10.2020)
- Dittmar, Kelly. 2020. „A woman can win the presidency. Here are the receipts.“ *Center for American Women and Politics*. [online]. Dostupné na: <https://cawp.rutgers.edu/election-analysis/woman-can-win> (14.9.2020)
- Elizabethwarren.com*. 2020a. „A Great Public School Education for Every Student“. [online]. Dostupné na: <https://elizabethwarren.com/plans/public-education> (24.10.2020)
- Elizabethwarren.com*. 2020b. „Health Care is a Basic Human Right“. [online]. Dostupné na: <https://elizabethwarren.com/plans/health-care> (26.10.2020)
- Frank, John. 2019. „Michael Bennet says he’s shifting national health care debate. But even in his home state, there’s pushback.“ *The Colorado Sun*. [online]. Dostupné na: <https://coloradosun.com/2019/12/03/michael-bennet-health-care-medicare-for-all/> (18.10.2020)
- Frankovic, Kathy. 2019. „Where Pete Buttigieg fits into the Democratic presidential race“. *YouGov*. [online]. Dostupné na: <https://today.yougov.com/topics/politics/articles-reports/2019/06/19/pete-buttigieg-democratic-race> (28.10.2020)
- Gabbard.house.gov*. 2020. „Advocating for Education“. [online]. Dostupné na: <https://gabbard.house.gov/education> (3.11.2020)

Gabbatt, Adam. 2020. „Tulsi Gabbard quits 2020 Democratic presidential race“. *The Guardian*. [online]. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/us-news/2020/mar/19/tulsi-gabbard-quits-democratic-presidential-race> (3.11.2020)

Garrison, Joey. 2020. „Elizabeth Warren ends her presidential campaign, holds off on endorsement“. *USA Today*. [online]. Dostupné na: <https://eu.usatoday.com/story/news/politics/elections/2020/03/05/2020-election-elizabeth-warren-ends-her-presidential-campaign/4739374002/> (24.10.2020)

Gehlen, Bobby. 2020. „Tom Steyer: Everything you need to know about the 2020 presidential candidate“. *ABC News*. [online]. Dostupné na: <https://abcnews.go.com/Politics/tom-steyer-2020-presidential-candidate/story?id=64693416> (21.10.2020)

Geiger, Abigail W. a Kent, Lauren. 2017. „Number of women leaders around the world has grown, but they're still a small group“. *Pew Research Center*. [online]. Dostupné na: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/03/08/women-leaders-around-the-world/> (14.9.2020)

Gregory, Andy. 2020. „How many female world leaders are there?“. *Independent*. [online]. Dostupné na: <https://www.independent.co.uk/news/world/female-world-leaders-jacinda-ardern-new-zealand-election-belarus-b1077339.html> (15.11.2020)

Hagen, Lisa. 2019. „Where the 2020 Candidates Stand on Health Care and Medicare for All“. *US News*. [online]. Dostupné na: <https://www.usnews.com/elections/health-care-2020> (18.10.2020)

Hartocollins, Anemona a Alcindor, Yamiche. 2017. „Women's March Highlights as Huge Crowds Protest Trump: 'We're Not Going Away'“. *The New York Times*. [online]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2017/01/21/us/womens-march.html> (17.09.2020)

Higgins, Tucker. 2020. „Biden suggests he would veto 'Medicare for All' over its price tag“. *CNBC*. [online]. Dostupné na: <https://www.cnn.com/2020/03/10/biden-says-he-would-veto-medicare-for-all-as-coronavirus-focuses-attention-on-health.html> (6.11.2020)

Ingold, John. 2018. „What is Medicare-X, Michael Bennet’s big idea to fix the American health insurance market?“. *The Colorado Sun*. [online]. Dostupné na: <https://coloradosun.com/2018/12/13/medicare-michael-bennet-health-insurance/> (18.10.2020)

Jaffe, Alexandra et al. 2019. „After Late Campaign Start, Deval Patrick Lays Out Policy Vision“. *NBC Boston*. [online]. Dostupné na: <https://www.nbcboston.com/news/politics/after-late-campaign-start-deval-patrick-lays-out-policy-vision/2051034/> (10.11.2020)

Joe Biden.com. 2020a. „The Biden plan for educators, students, and our future“. [online]. Dostupné na: <https://joebiden.com/education/> (7.11.2020)

Joe Biden.com. 2020b. „Health Care“. [online]. Dostupné na: <https://joebiden.com/healthcare/> (8.11.2020)

Karlin-Smith, Sarah. 2019. „How Pete Buttigieg would lower drug prices“. *Politico*. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/news/2019/10/07/pete-buttigieg-drug-prices-policy-036409> (10.11.2020)

Luthi, Susannah. 2019. „How Tom Steyer would secure universal health care coverage“. *Politico*. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/news/2019/11/18/steyer-health-care-2020-071424> (22.10.2020)

Medicare Interactive. 2020. „Differences between Medicare and Medicaid“. [online]. Dostupné na: <https://www.medicareinteractive.org/get-answers/medicare-basics/medicare-coverage-overview/differences-between-medicare-and-medicaid> (24.10.2020)

Mike Bloomberg 2020.com. 2020a. „College Access & Affordability“. [online]. Dostupné na: <https://www.mikebloomberg2020.com/policies/higher-education> (28.10.2020)

Mike Bloomberg 2020.com. 2020b. „Health Coverage“. [online]. Dostupné na: <https://www.mikebloomberg2020.com/policies/health-coverage-plan> (29.10.2020)

Newton, Derek. 2019. „Andrew Yang's Education Ideas And Plans Aren't Bad, They're Much Worse Than That“. *Forbes*. [online]. Dostupné na:

<https://www.forbes.com/sites/dereknewton/2019/06/13/andrew-yangs-education-ideas-and-plans-arent-bad-theyre-much-worse-than-that/#6fc19a1e794e> (18.10.2020)

Nytimes.com. 2020. „Amy Klobuchar Senator from Minnessota“. [online]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/01/15/opinion/amy-klobuchar-nytimes-interview.html#first>

Ollstein, Miranda Alice. 2020. „Medicare For All“. *Politico*. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/2020-election/candidates-views-on-the-issues/health-care/medicare-for-all/> (25.10.2020)

Otterbein, Holly a Siders, David. 2020. „Bernie Sanders suspends his presidential campaign“. *Politico*. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/news/2020/04/08/bernie-sanders-suspends-his-presidential-campaign-175137> (27.10.2020)

Pak, Nataly, Scanlan, Quinn a Thomas, Elizabeth. 2020. „Pete Buttigieg: Everything you need to know about the 2020 presidential candidate“. *ABC News*. [online]. Dostupné na: <https://abcnews.go.com/Politics/peter-buttigieg/story?id=60731298> (23.10.2020)

Palanza, Libby. 2020. „The Third Party Mystery“. *Harvard Political Review*. [online]. Dostupné na: <https://harvardpolitics.com/the-third-party-mystery/> (3.11.2020)

Panetta, Grace. 2019. „Democratic presidential candidate Andrew Yang supports forgiving most student loan debt but stops short of advocating for free college“. *Business Insider*. [online]. Dostupné na: <https://www.businessinsider.com/andrew-yang-supports-forgiving-student-debt-does-not-support-free-college-2019-4> (9.11.2020)

Pezenik, Sasha, Stewart, Briana a Szabo, Christine. 2020. „Michael Bennet: Everything you need to know about the 2020 presidential candidate“. *ABC News*. [online]. Dostupné na: <https://abcnews.go.com/Politics/sen-michael-bennet-presidential-candidate/story?id=62758371> (26.10.2020)

Politico.com. 2020. „Drug Costs“. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/2020-election/candidates-views-on-the-issues/health-care/drug-costs/> (28.10.2020)

Rogers, James. 2017. „#MeToo: How an 11-year-old movement became a social media phenomenon“. *Fox News*. [online]. Dostupné na: <https://www.foxnews.com/tech/metoo-how-an-11-year-old-movement-became-a-social-media-phenomenon> (20.10.2020)

Saul, Stephanie. 2020. „2020 Candidates Deval Patrick“. *The New York Times*. [online]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/us/elections/deval-patrick.html> (18.10.2020)

Scott, Dylan. 2020. „Amy Klobuchar’s moderate case against Medicare-for-all“. *Vox*. [online]. Dostupné na: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2020/1/14/21066566/dem-debate-amy-klobuchar-elizabeth-warren-health-care-plan> (21.10.2020)

Shepard, Ryan a Kaji, Mina. 2020. „Michael Bloomberg: Everything you need to know about the 2020 presidential candidate“. *ABC News*. [online]. Dostupné na: <https://abcnews.go.com/Politics/michael-bloomberg-2020-presidential-candidate/story?id=61137437> (28.10.2020)

Stevens, Matt. 2020a. „2020 candidates Andrew Yang“. *The New York Times*. [online]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/us/elections/andrew-yang.html#> (17.10.2020)

Stevens, Matt. 2020b. „2020 Candidates Amy Klobuchar“. *The New York Times*. [online]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/us/elections/amy-klobuchar.html> (20.10.2020)

Stradford, Michael. 2020. „How Bloomberg would make community college free and overhaul student loans“. *Politico*. [online]. Dostupné na: <https://www.politico.com/news/2020/02/18/mike-bloomberg-community-college-student-loans-115703> (28.10.2020)

Studyinthestates.dhs.gov. 2012. „What is community college?“. [online]. Dostupné na: <https://studyinthestates.dhs.gov/2012/03/what-community-college> (26.11.2020)

Sullivan, Kate a Bash, Dana. 2019. „Yang supports 'Medicare for All' label but would keep private insurance option“. *CNN politics*. [online]. Dostupné na:

<https://edition.cnn.com/2019/11/03/politics/andrew-yang-medicare-for-all-private-insurance/index.html> (10.11.2020)

Sullivan, Thomas. 2019. „Deval Patrick: Will Healthcare Ties Help His Campaign?“. *Policy & Medicine*. [online]. Dostupné na: <https://www.policymed.com/2019/12/deval-patrick-will-healthcare-ties-help-his-campaign.html> (10.11.2020)

TulsiGabbard.org. 2020. „Tulsi Gabbard on Medicare for All“. [online]. Dostupné na: <https://www.tulsigabbard.org/tulsi-gabbard-on-medicare-all> (4.11.2020)

Usatoday.com. 2020a. „Republican Primary Results“. [online]. Dostupné na: <https://eu.usatoday.com/elections/results/primaries/republican/> (26.10.2020)

Usatoday.com. 2020b. „Democratic Primary Results“. [online]. Dostupné na: <https://eu.usatoday.com/elections/results/primaries/democratic/> (26.10.2020)

Usatoday.com. 2020c. „Tom Steyer: „2020 Democratic presidential candidate shares his views on current issues“. [online]. Dostupné na: <https://eu.usatoday.com/story/news/politics/elections/2019/11/07/democratic-presidential-candidate-tom-steyer-shares-views-current-issues/4158802002/> (9.11.2020)

Washingtonpost.com. 2020a. „Where 2020 Democrats stand on Education“. [online]. Dostupné na: <https://www.washingtonpost.com/graphics/politics/policy-2020/education/> (20.10.2020)

Washingtonpost.com. 2020b. „Where 2020 Democrats stand on Health care“. [online]. Dostupné na: <https://www.washingtonpost.com/graphics/politics/policy-2020/medicare-for-all/> (20.10.2020)

World Economic Forum. 2020. „Global Gender Gap Report 2020“. [online]. Dostupné na: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf (14.9.2020)

Yang2020.com. 2020a. „Control the Cost of Higher Education“. [online]. Dostupné na: <https://www.yang2020.com/policies/controlling-cost-higher-education/> (17.10.2020)

Yang2020.com. 2020b. „Medicare for all“. [online]. Dostupné na: <https://www.yang2020.com/policies/medicare-for-all/> (17.10.2020)

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Systém hodnocení I	42
Tabulka č. 2 – Systém hodnocení II	42
Tabulka č. 3 – Systém hodnocení III	42
Tabulka č. 4 – Systém hodnocení IV	42
Tabulka č. 5 – Systém hodnocení V	43
Tabulka č. 6 – Systém hodnocení VI	43
Tabulka č. 7 – Vyhodnocení oblasti vzdělávání – mužští kandidáti	44
Tabulka č. 8 – Vyhodnocení oblasti vzdělávání – ženské kandidátky	44
Tabulka č. 9 – Vyhodnocení oblasti zdravotnictví – mužští kandidáti	46
Tabulka č. 10 – Vyhodnocení oblasti zdravotnictví – ženské kandidátky	46
Tabulka č. 11 – Průměr bodového hodnocení obou zkoumaných skupin	47
Tabulka č. 12 – Odchylka mezi bodovým hodnocením zkoumaných skupin	48

Seznam grafů

Graf č. 1 – Počet získaných delegátů v rámci demokratických primárek 2020	22
Graf č. 2 – Celkové výsledky bodového hodnocení analýzy	47